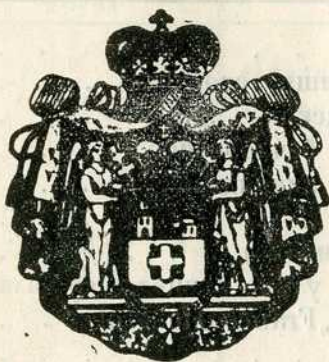

СРПСКИ СИОН

Год. XV

Број 2

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у понедаљак 31. јануара 1905.

ЗВАНИЧНО.

Рукоположени и одликовани.

По замолници Његовог Високопреосвештенства Г. Епископа Вршачког *Гаврила Змејановића*, рукоположио је Високопреосвештени Г. Епископ Темишварски др. *Георгије Летић* у храму св. Вазнесенија у Темишвару — у граду — 25. Децембра пр. г. свршеног богослова Владимира Грујића за ђакона, а 26. у храму св. Георгија у Фабрици за презвитера, који је одређен за протопрезвитерског помоћника у Вршцу.

Његово Високопреосвештенство Г. Епископ Темишварски др. *Георгије Летић*, рукоположио је у храму св. Георгија у Фабрици 26. Децембра пр. г. монаха манастира Св. Ђурђа Никанора Савића за јерођакона.

Његово Високопреосвештенство Г. Епископ Пакрачки *Миرون Николић*, благоизволео је отписом својим од 5. Јануара бр. 2/Пр. одликовати јереја Петра Босанца, пароха у Новим Па-

вљанима и члана епархијске конзисторије пакрачке црквеним појасом.

Услед смрти игумана Привиноглавског *Теодана Косовца* и Раковачког *Спиридона Илијка* изволела је Његова Светост, преузвишени Господин Патријарх српски *Георгије*, управу Ман. Привине Главе патр. протосињелу и конзистор. бележнику *Данилу Пантелићу*, а управу Ман. Раковца патр. економу *Данилу Брзакловићу* поверити; надаље по потреби манастирске службе преместити јеромонахе: из Ман. Прив. Главе *О. Теодана Узелца* у Ман. Беочин, *О. Киријана Грујића* у Ман. Шишатовца и *О. Доситија Теодоровића* у Ман. Хопово, а у манастир Прив. Главу јеромонаха *Герасима Чобановића* из М. Хопова, *Германа Срданова* из Ман. Шишатовца; јеромонаха *Корнелија Будића* из М. Крушедола у Ман. Раковац, и *Матеја Бирића* јерођакона из М. Раковца у М. Кувевдин.

ЗАВРШНИ РАЧУН „епарх. фонда“ срп. прав. епарх темишварске за г. 1904.

П Р И М А Њ Е	У појединим свотама		У укупној своти	
	Круна	пот.	Круна	пот.
Готовина 31. децембра 1903.	276	57	276	57
Принос протопрезвитерата темишварског	1424	64		
„ „ арадског	1682	48		
„ „ вел. бечкеречког	1498	98		
„ „ вел. кикиндског	3024	41		
„ од манастира	300	—	7930	51
„ добровољни (од појединаца)	150	—	150	—
Благајница нар. цркв. фондова у име канцел. паушала	1499	07	1499	07
Постотак од осигур. друштва „Franco Hongroi“	1546	45	1546	45
Камате од улога	3020	01	3020	01
„ „ подељ. зајмова	2054	76	2054	76
Отплата зајмова (главница)	5327	24	5327	24
Купони од спирит. рафинерије у Темишвару	90	—	90	—
Дивиденде од аграрне штедионице у Темишвару	150	—	150	—
Накнађени предујмови	1020	—	1020	—
Течајем године при потреби вађено из штедионице	3995	—	3995	—
Укупно :	27059	61	27059	61
И З Д А В А Њ Е				
	У појединим свотама		У укупној своти	
	Круна	пот.	Круна	пот.
Плате чиновника	4200	—		
Еп. бележнику установ. ренумерација	600	—		
Концептуалном испомогачу	250	—	5050	—
Припомоћ школама	1686	62	1686	62
Канцелар. осветлење	132	29		
„ огрев	459	60		
Набава канцелар. реквизита	1062	19		
Службене новине и стечајеве	48	70		
Ручни паушал	66	—	1768	78
Набава канцел. покућства	269	78	269	78
Држав. порез и остали јавни терети	279	71	279	71
Предујмови	1215	55	1215	55
Ренумерације	300	—	300	—
Углавничене камате од улога	3020	01	3020	01
Разни издатци	86	31	86	31
Ман. Бездину преостала свота после обрачуна са истим ман.	420	—	420	—
Користаносно уложено у штедионицу	12049	60	12049	60
Укупно :	26146	36	26146	36
к тому остатак дне 31. 1904.	913	25	913	25
Свеукупно	27059	61	27059	61

У Темишвару, дне 31. Децембра 1904.

За благајницу:
Др. Георгије Зубновић
епарх. бележник

За књиговодство:
Лунијан Бранковић
еп. ревизор

ИМОВНО СТАЊЕ „епарх. фонда“ срп. прав. епархије темишварске за г. 1904.

ПОТРАЖИВАЊА	У износу		ДУГОВИ	У износу	
	Круна	п.		Круна	п.
Дана 31. децембра 1904. готовина у благајници .	913	25	Преплате за год. 1905. .	51	92
Улози новчаних завода .	63412	04	Право стање дана 31. де- цембра 1904.	119616	19
Акције	3800	—			
Дугови зајмова од поједи- них општина	35981	07			
Камате на дуг	3643	16			
Предујмови	195	55			
Потраживања од залишних сесија	469	94			
Разна потражив. и накнаде	1368	67			
Заостатци приреза од по- јединих општина	9884	43			
	119668	11		119668	11

У Темшвару, дне 31. Децембра 1904.

За благајницу:

Др. Георгије Зубновић
епрх. бележник

За књиговодство:

Лунијан Бранковић
епарх. ревизор

НЕЗВАНИЧНО.

Мање слободе, више контроле!

Д. Р.

При грађењу тако званог кр. рескрипта од 1868., народни је сабор 1865., желећи дати црквеним општинама што већу самоуправу, једино у §. 51. II. В. одредио: „Приликом црквене визитације подноси се окружном протопрезвитеру на захтевање записник на увиђење“.

Ово је сва контрола над црквеним општинама!

Осим овог права, није кр. рескрипт дао никаквог другог права окружним протамма, нити им је одредио њихов делокруг — права и дужности.

Па што народни сабор није протамма прописао њихове дужности и права над општинама и одборима, кад им је већ одредио у §. 22. I. Б. извесне проценте од општина њихових протопоцијата, ни по

јада; ал што им њихове дужности и права над свештеницима није прописао и одредио ни св. Архијерејски Синод, те нит проте, нити свештенство знаде одређеног одношаја међу њима, а тако исто ни општина, због чега се и догађа, да један прота присваја себи ова и она права, а други опет она и ова: то је за осуду.

Како је римокатоличка црква у том погледу сретна. Код ње је тачно одређен делокруг, дужности и права од папе до капелана, и међусобни одношај виших сирам потчињених и обратно.

Истина, и код нас су бар у „Православном црквеном праву“ од др. Никодима Милаша, у §. 118. набројане у главном дужности и права окружних протопрезвитера; ал која хасна, кад се њих не држе окружне проте, а не држе их се с тога, што не постоји одређено правило, да су дужни све оне дужности вршити и да имају сва она права над подручним свештенством и општинама.

По избору односно потврди, проте одлазе у свој протопопијат и примају протопресвитерску дужност, без да и сами знају, с каквим дужностима и правима.

Истина, постоје штампана правила под именом „Кратка нашка протопресвитерских њих дужности“, која су штампана у Бечу, а кад и од кога, то се не зна, но зна се само то, да су штампана у времену између 1771.—1793. т. ј. за време Курцбекове штампарије, у којој су и штампана, ал њих данашњим даном немају ни саме конзисторије, нити за њих знају референти, нити чланови конзисторијални, а тако исто ни окружне проте.

Како је као што је познато, наш рескрипт грађен по лутеранском устројству од 1864., те пошто су у њему наведена и права и дужности и сениора — проти —; не знамо, за што нису градиоци рескрипта навели по њему и права и дужности наших прота.

По реченом лутеранском устројству, ово су дужности и права сениора — проте.

П. §. 66. Сениор је изабрат парох једне општине у сениорату — протопопијату. За време његовог службовања, седиште је његово у месту где је седиште званично сениората.

§. 67. Сениор је постављен да надзирава црквени ред у општинама његовог сениората, и он заступа и управља сениоратом у свима оним делима, која нису изречно додељена сениоратском одбору.

У његов самосталан делокруг спада:

1. Као духовном старешини сениората, припада му да уводи у звање новоизабране парохе; потпомаже парохијска звања у одржању црквеног реда и неговању хришћанског живота, и настоји да се јавна богослужења на учвршћење верних у општинама његовог округа свугди одржавају по учењу евангеличке цркве; надзирава званичан рад и живот пароха, капелана и свештеничких кандидата; брине се о њиховом научном и практичном усавршењу и утишује несугласице између свештеника, учитеља, старатеља и општинара; подељује допуст свештеницима на 14 дана, уз истовремену пријаву суперинтенденту — епископу — и стара се за привремену

замену кад свештеник добије допуст, кад је болестан или кад умре.

2. Као окружном школском надзорнику припада му право, да парохијска звања потпомаже и надзирава у погледу њиховог надзора над школама и рада њиховог око наставе и васпитања омладине, и вршења дужности и живота учитеља; још спада у његову дужност да настоји да се подижу нове школе, да се учитељи усавршавају; да се поправи њихова награда и положај, и да се потпомажу њихове удовице и сирочад.

3. Као духовни заступник свога округа, дужан је сениор настојати да се одрже права и ред у цркви како у опште, тако и у општинама његовог округа и њених чланова.

4. У општинама његовог округа, дужан је сениор просечно сваке четврте године обићи цркве, а сваке друге године школе. При тим визитацијама, има се известити о званичењу и животу свештеника и учитеља, о извршењу општих наредаба црквених и посебних наређења, о руковању са општинским иметком, да саслуша жеље и тужбе општина, те да их или сам испуни и отклони, или ако не спадају у његово дело-круг, да их упути на надлежна места.

О својој визитацији дужан је суперинтенденту опширан извештај поднети. Трошак учињен приликом његове визитације, имају сносити дотичне општине.

5. Сениор је посредујући орган појединих општина и виших власти црквеношколске управе; он је дужан налоге виших власти паросима и општинама неодложно достављати, и одговоран је за њихово извршење.

Осим тога, дужност је сениорова да пази на сениоратску архиву и да је држи у реду.

О положају сениора у сениоратском одбору, у скупштинама сениоратским и суперинтендентским и генералном синоду — сабору, говоре дотична наређења.

По истима је сениор председник у сениоратском одбору, он сазива сениоратске скупштине и председава у њима, он је члан суперинтендентске скупштине, а тако исто и генералног синода — сабора.

У свом целокупном званичењу, сениор је потчињен суперинтенденту, а кроз овог и вишим црквеним властима.

А какво је право дао рескрипт нашим протама?

Скоро никаква!

Признао им је као што рекосмо у §. 51. П. В. да су им дужни црквени одбори подносити на захтевање на увид скупштинске и одборске записнике.

Шта више, није им признао право председништва ни при избору пароха, системизованих помоћника и ђакона

Признао им је, да по један прота из сваке дијецезе буде почасни члан духовног одсека конзисторије, с правом гласања, односно да може бити прота изабрат за духовног референта, а у митрополитско-црквено-школском савету, да су два проте чланови.

Народни је пак сабор 1870. признао све окружне проте за чланове епархијске скупштине и за чланове конзисторија.

Па кад наши сабори не одредише протама делокруг њихов, права и дужности њихове, а другог органа између општина и епархијских власти за административне и црквене ствари нема осим окружних прота; је л' чудо, што се по нашим општинама, црквеним скупштинама и одборима, догађају чуда и покори?

Је л' чудо, што се црквено-школско-општински новац троши немилице и на много и много места проневерава? Да се изнађе до сад овамо од 1869. у митрополији карловачкој проневерена свота новца и што је пропало од датог новца у зајам; изишло би на стотине хиљада, а да не спомињемо, колико је стотина хиљада потрошено на излишне ствари и на изгубљеној камати.

Је л' чудо, што се ретко у којој општини воде тачно рачуни и у своје време прегледају и отправаљају административним одборима, него се по неколико година морају да вијају општине да их поднесу, кад су многи тутори и председници помрли или пропали, који су главни кривци били, те се нису тачно водили, прегледали и отправаљали административним одборима?

Је л' чудо, што тешко да у целој карловачкој митрополији има и пет — а можда нема ни једне општине — у којима се на основу § 40. j) П. А. рескрипта у одбору црквеном прегледају црквено-општински рачуни? А да се по овом §. тачно поступа, не би било ни проневера, нити би толики и толики тутори и председници дошли до просјачког штапа ил' до затвора.

Је л' чудо, што је врло мало црквених скупштина и одбора, који су уређени по рескрипту и у којима се уредно одржавају црквене скупштине и одборске седнице, а да и не спомињемо о записницима, које на више места воде полуписмени људи?

А уз то, кад помислимо, да по рескрипту могу бити председници и прости људи, који једва знају своје име да потпишу, те их подседне каква сеоска пропалица; онда се ни мало не треба чудити, што је код многих наших црквених општина највећи неред.

Градиоци рескрипта желећи да даду нашим црквеним општинама што већу самоуправу, нису ни помишљали, какво ће зло она допринети, пошто су њу врло мало њих знали употребити у корист своје цркве и народа.

Па поред свег тога, што је по рескрипту дата нашим црквеним скупштинама сувише велика самоуправа, и поред свег тога, што се наскоро по ступању у живот рескрипта, приметило, да се јако погрешило, што се није одредила што јача контрола над општинама; ником не паде на ум, да створи ма и провизорно какву контролу над њима.

Ал' да се одузме од општина кардинално право, које им је § 18. I. Б. припознато, т. ј. да против решења одборског на приговоре притив обављених избора скупштинара и одборника, нема даље апелате; на то су пристале све три наше странке, те данашњим даном и радикалски административни одбори и саборски одбор решавају поднесене утоке против решења црквених одбора!

То је пак учињено с тога, да се могу партизани односно противници наградити и казнити.

И то показује, да је нашим странкама било важније страначко лично питање, од питања напретка или пропадања наших општина, а под једно, да и оно послужи као доказ, да смо ми Срби народ од срца, а не од разума.

Ну, поред свега тога, што је рескрипт дао нашим црквеним општинама и сувише велику самоуправу, и што меродавни фактори за ових 36 година т. ј. од ступања у живот рескрипта, не нађоше за потребно, и ако су се толико и толико пути уверили, да нашим црквеним општинама више шкоди, него што користи сувише велика самоуправа, да поставе неку контролу над њима, и да се сачува црквено-општински иметак од пропасти; ипак велику одговорност носе на души својој окружне протe, што по нашим црквеним општинама није било друкчије и што није данас друкчије.

А на њих пада та одговорност с тога, што су они могли на основу дорескриптуалних наређења, које писмених а које уобичајених, отклонити много и много зло и успоставити реда приликом својих визитација.

Ну, старе протe, које је рескрипт затекао у служби, нису га волели, јер им је он умалио знатно њихов дотадашњи приход, а у неколико и власт, а уз то се и по неки од г. г. епископа попречно гледали на њега, којима је такође он одузео много од њихове дотадашње власти, и ако им је већи приход одредио, но што га до њега имадоше; те су и једви и други равнодушно гледали и трпели, да се по општинама ради којешта, како би се имало основног разлога рећи: не ваља рескрипт, и он је свему злу крив!

Па и многе рескриптуалне протe попречно су гледали на рескрипт, а многе нису ни дорасли, да врше надзорно право над општинама, бар у погледу вођења црквених рачуна, а врло је мало њих било, који су савесно вршили и духовни надзор над свештеницима, те су сасвим лабаво и површно вршило своје визитације, па се не треба чудити, што су се и под њима догађала чуда и покори по општинама и што свештенство није вршило савесније своје дужности.

Истина је, да рескрипт има грдних мана и недостатака, да не и неспомињемо његову сувише велику либералност и дату самоуправу, и да по њему нема никаквог права ни свештенство ни протe; ал има он и врло мудрих наређења, а особ то у погледу руковања са општинским новцем, и да је свештенство и протe вршило савесно и родољубиво своје контролно право, било би по нашим општинама са свим други ред.

Овако, озлојеђено на рескрипт и свештенство и протe, допуштали су да се по општинама ради којешта, и кад се у томе отишло и сувише далеко; тада се наравно излагао и свештеник и прота великој опасности, ако су хтели да учине реда.

Било је случајева, да се претило протaма и свештеницима и ревизорима смрћу, ако дотичне проневере пријаве надлежној власти.

А да се одмах у почетку стало на пут проневерaма и нереду по општинама, што се могло лако учинити; не би се много и много што-шта учинило по општинама.

Већина наших протa, при својој визитацији, онако тек од ока, управо шале ради, заишту и новчане протeколе и у њих завире летимично; а да су их мало боље разгледали, нашли би у њима свакојаког чуда и покора, која би се за времена могла отклонити.

Тако исто завире и у записнике скупштинске и одборске, те се за то и догађало, да је било скупштина и одбора, који се нису 10—20 година попуњавали, а овамо сваке године чине визитацију и подносе о њој извештај својој претпостављеној власти!

Па какве су им већином у томе визитације, такве су им и визитације парохијских звања.

И та се визитација на много места обавља са свим олако и несавесно, те се за то и догађа, да се на много места не воде тачно матрикуле, а да и не говоримо о другим протоколама, што их је парохијско свештенство водити дужно.

Тако н. пр. парохијско је свештенство дужно водити и домовни протокол, што је душа једног парохијског звања па ми знамо неке протe, који их ни сами немају.

Па кад их и сами немају, не треба се чудити, што приликом својих визитација и не гледе, да л' их парохијско свештенство води и како их води.

Ми знамо свештеника младих, не далеко од седишта протиног, који за неколико година нису ударили пера у домовне протоколе, и ако су их њихови претходници — стари свештеници — до своје смрти тачно и уредно водили и исправљали и допуњавали. И то проте надлежне трпеше мирно!

С тога се не треба ни чудити, што су већина наших статистичких података у „Шематизмима“, нетачни и неистинити.

Наше су епархијске власти па и саборски одбор одобрили парохијском свештенству паушал на канцеларијски прибор, те како није јасно речено, шта све имају набављати из истог паушала; није чудо, што су многи свештеници држали, да морају из њега набављати и све протоколе, па да уштеде, не узимаше домовне протоколе.

Због тога има доста парохијских звања, у којима и нема домовних протокола.

Да проте приликом своје визитације тачно обављају своју дужност, они би на све то наишли и стали томе на пут, те би било реда. Ну, пошто их много не обављају савесно, није чудо, што се свашта може наћи и по парохијским звањима и по црквама.

Познато нам је доста прота, који по неколико година и не завире у матрикуле, те с тога се у њима и не може наћи, да су их прегледали. Тако што старе проте нису чинили, ал данашњи многи чини.

Приметити нам је овде још и то, да се одомаћио рђав обичај, да многи свештеници држе матрикуле код своје куће, што такође не би смело бити, и што би требало строго забранити, и не само на папиру — по нашем обичају, него да се тако што и не чини.

Овај се шлендријан код нас провлачи е дана на дан, и ми са оријенталном равнодушностју гледамо и трпимо сва та чуда и поборе, као да нас се и не тичу, па наравно и не помишљамо, какву одговорност навлаче и носе сви позвани, и пред Богом и пред људима.

Пошто, као што рекосмо рескрипт није одредио дужности и права окружним протама, — као што није ни он, а ни у другим нашим уредбама не спомињу се нигди тачно дужности појединих звања и лица у њима, — а оне дужности што су их дорескриптуалне власти издале, за њих се данас и не зна, а наше надлежне власти — с малим изузетком — и не помишљају, да је крајње време, да се одреди тачан делокруг и дужности окружним протама; то се усуђујемо учтиво умолити надлежне факторе, да то ма и привремено што пре учине, ако им је стало до цркве и народа.

Обилату грађу за то, могу наћи у правилима митрополита Вићентија Јовановића од 1733., а тако исто и у правилима митрополита Павла Ненадовића, што смо их 1903. у 9., 10. и 11. о. л. навели.

Ако нам овамо од 1869. т. ј. од ступања рескрипта у живот, није било доста дуго време, да се уверимо, да је штетно рескриптуално наређење и у погледу великог броја скупштинара и одборника, и у погледу слободног избора председника, а тако исте и мањкавог надзора и над општинама и над свештенством; а ми се „држимо“ старога, те претпостављајући и на даље „начело“ народно-црквеним потребама и користи: не треба да се бринемо, да то све не ће ускорити плодом, пропаданја нашег народа.

Ко је прави пријатељ народни, тај мора пре свега ићи за тим, да се постави јака и правична контрола и над свештенством и над општинама, што нам је у толико потребније, што смо ми народ појетичан, народ од срца, а не и народ од реда и разума.

Ништа нам народ толико не туче, као велика слобода, а то с тога, што у слободи сваки хоће да је најмудрији, и да се мора његово мњење усвојити.

Коме је стало до тога, да види, како ми стојимо по општинама, какав је ред у многим црквеним скупштинама и одборима, какво је стање по многим парохијским звањима и црквама; нека из сваке дијецезе наше духовно-административне, па и школске власти изишљу једну беспристрасну комисију, па из њеног извештаја

увериће се о нашем јадном стању, ком ако се што пре не стане пут, неизбежна нам је пропаст, у коју смо већ далеко заглибили.

Рекосмо и спасосмо душу своју, а на меродавнима је да озбиљно промисле о овде реченоме, и да не часе часа, него да спасавају, што се даде снасти.

М њ е њ е

Андрије барона Шагоне, о српској и романској митрополији и о општем синоду.

Приопштио

Д. Р.

(Свршетак.)

Какво је пак мњење имао патријарх Самуило Маширевић и епископат српски о општем синоду, види се из следеће „Промеморије“, што ју је био спремио као одговор на стављена му питања од тадашњег државног министра Шмерлинга.

Промеморија.

In der Note vom 13. July l. J. N. 3147/St. M., welche ich von S. Exzellenz dem damahls am Staatsruden waltenden Minister Ritter v. Schmerling zu erhalten die Ehre hatte, handelt es sich um ein hohes Staatsministerium in die Lage zu setzen an Seine allerhöchste Majestät unseren allergnädigsten Kaiser einen Antrag stellen zu können über jene gemeinschaftliche Synode, welche aus den Karlowitzer Synodialsitzungen von 13. 14. und 17. August v. J. vorgeschlagen wurde.

In Folge dessen wurde ich von S. Ex. dem H. Ritter v. Schmerling mit seiner abgedachten Note aufgefordert:

a) Die Vorbereitungen zur Abhaltung der in Rede stehenden gemeinschaftlichen Synode bekannt zu machen, und

b) Die Gegenstände zu bezeichnen, welche zu Competene dieser gemeinschaftlichen Synode gehören sollen.

Um diess zu beantworten, habe ich die Gelegenheit benützt mit den Bischöfen, welche nach Beendigung der allerhöchst bewilligten und am 12. August d. J. abgehaltenen Synode in Karlowitz noch anwesend waren, in einer Privatbesprechung über diese Angelegenheit mich zu berathen und bin in der Lage über die oben

erwähnte Note des Staatsministeriums und die daraus nun resumirten Fragen a) und b) mein Ansinnen auszusprechen.

Als die Karlowitzer Synode aus ihren Sitzungen von 13. 14. und 17. August v. J. an welcher nebst den serbischen auch die rumänischen Bischöfe von Arad, Siebenbürgen und Bukovina Theil nahmen, die Möglichkeit der Errichtung einer rumänischen der serbischen koordinirten Metropole aussprach, knüpfte sie daran die Bedingung einer gemeinschaftlichen Synode, welche berufen wäre in gemeinsamer Berathung der serb. und rum. Diözesanbischöfe das gemeinsame Verband der gr. orientalischen Kirche der Serben und Rumänen aufrecht zu erhalten. Dieser Ansinnen fand allerhöchst keine Anstände, da es in der obigen Note S. Exz. des Ritters v. Schmerling ausgesprochen wird, dass es auch der allerhöchste Wille S. Majestät unsers allergnädigsten Kaisers ist, dass die Einheit der österreichisch gr. orientalischen Kirche der Serben und Rumänen, so wie auch die Gemeinsamkeit der Interessen dieser Kirche aufrecht erhalten und durch die neueste Einrichtung des Erzbisthums der Rumänen Siebenbürgens und Ungarns nicht beeinträchtigt werde. Diese Einheit und Gemeinschaftlichkeit wäre aber nicht nur gestört, sondern auch zerstört und die Verhandlungen der gemeinschaftlichen Synode mussten stossen auf unbezwingbare Schwierigkeiten, und würden kaum zu einem Resultate führen, wenn die Koordination der Erzbisthümer der Serben und Rumänen auch auf dem Gebiete der gemeinschaftlichen Synode von zwei Vorsitzenden praesidirt wäre, wo es sich von selbst versteht, dass unter solchen Umständen Berathungen und Beschlüsse, welche die Einheit zu erhalten geeignet wären unmöglich werden, würden. Überhaupt widerstrebt eine Versammlung mit zwei koordinirten gleichberechtigten Präsidien der geläuterten Begriffen von einer leitenden Machtstellung und gehört in das Reich der Anomalien, des Wirrwarrs, der Störungen und unüberwindlicher Schwierigkeiten, welche eine Berathung und Beschlussfassung unmöglich machen.

Ein Rumpf mit zwei Köpfen ist eine Missgeburt, welche zu erwünschten Hoffnungen und Erfolgen nicht berechtigt, und eben so wenig dürfte eine Versammlung mit zwei Präsidien zu erwünschten Hoffnungen oder Erfolgen berechtigen.

Eine der vorzüglichsten Vorbedingungen der in Rede stehender gemeinschaftlicher Synode,

wäre also eine Rangsuspendirung, welche ausnahmsweise blos auf dem Gebiete der gemeinschaftlichen Synode zwischen den koordinirten Metropolien der Serben und Rumänen statt zu finden hätte, unbeschadet des Bestehens dieser Koordination auf dem Gebiete des administrativen und disciplinären Wesens der in Rede stehenden zwei Metropolien, weil ich eben so wie alle zu meinem Patriarchate gehörigen Bischöfe weit davon entfernt sind, mit der eben angesprochenen exceptionellen Suspendirung dieser Koordination in die Selbständigkeit der rumänischen Metropole oder deren Unabhängigkeit einzugreifen.

Voran knüpft sich aber eine Kardinalfrage: Welchen der zwei nebeneinander gleichgestellten wechselseitig unabhängigen Metropolien, ob dem serbischen Patriarchen oder dem neukreirten Erzbischofe der Rumänen den Vorsitz auf dem gemeinschaftlichen Synode einzuräumen wäre?

Vor der Beantwortung dieser Frage, wolle mir gütigst gestattet seyn wahrzunehmen, dass die Erhaltung der oben nachdrücklich kontirten Einheit die innigste Verbindung ihrer Bestandtheile in einem Verbindungspunkte bedingt. Ohne dieser Gravitation kann die Einheit nicht bestehen, und eben so wenig auf lange Dauer sich erhalten. Ohne Centralisation der hierarchischen Angelegenheiten der gr. orientalischen Kirche der österreichischen kirchlich verwandten Serben und Rumänen ist die Wahrung der Einheit und des gemeinschaftlichen Verbandes dieser Kirche nicht möglich. Dieses Ansinnen dürfte auch bei dem rumänischen Erzbischofe und den zu seinem Erzbisthume gehörigen Bischöfen Anklang finden. Alle diese Prälaten haben ja für den Ausspruch jener Synode gestimmt, welcher die Errichtung einer rumänischen Metropole von der Bedingung abhängig gemacht hat, dass das hierarchische Verband der gr. orientalischen Kirche der religionsverwandten Serben und Rumänen Oesterreichs forterhalten und durch die Kreirung des rumänischen Erzbisthums nicht beeinträchtigt werde.

Der rumänische Bischof von Bukovina hat in Wort und Schrift dieser Zentralisation laut beigestimmt, und diesem Fürworte durch sein separates Votum Ausdruck gegeben.* Es ist dadurch auch von Seite der rumänischen Diözesanbischöfe der Grundsatz der Erhaltung der Einheit und

Gemeinschaftlichkeit der Kirche von soleher hier die Rede ist anerkannt, und sie würden mit diesem ihrem Votum, mit sich selbst, mit den geläuterten Begriffen von der Einheit und ihrer Erhaltung in arge Widersprüche gerathen, wenn sie gegen mein diessfälliges Ansinnen von der hierarchischen Zentralisation Anstände erheben würden.

Da nun die Metropolien der Serben und Rumänen nebeneinander gestellt (koordinirt), da sie wechselseitig von einander unabhängig und in ihrer Korrelation selbständig sind, so erübrigt noch die Frage: Wo der Punkt dieser Zentralisation ob in dem serbischen Patriarchate zu Karlowitz oder dem rumänischen Erzbisthume in Siebenbürgen zu stellen wäre?

Mehr als ein Beweggrund sprechen für die Zentralisation in dem serbischen Patriarchate zu Karlowitz.

1. In den Begriffe des Patriarchats zu welchem das serbische Karlowitzer Erzbisthum von Sr. allerhöchsten Majestät allergnädigst erhoben wurde, liegt der Begriff jenes *Kirchenprimats* oder jener zentralen Machtstellung, zu welcher sich ihre kirchlichen Bestandtheile im Interesse der Erhaltung der kirchlichen Einheit vereinigen solten.

2. In der neuesten allerhöchsten Entscheidung, nach welcher der bisher benannte serbische Patriarch nun als griechisch-orientalischer Patriarch bezeichnet wird, liegt etwa ein Sinn, welcher das kirchliche Primat des Karlowitzen serbischen Erzbisthums, auf die gesammte gr. orientalische Kirche in Oesterreich ausdehnet.

3. Man wolle dabei nicht aus dem Auge verlieren, das historische Alter des Karlowitzer Erzbisthums, welchem das kirchlich neugeborene Erzbisthum der Rumänen den Vorrang desto weniger streitig machen dürfte, weil die Kirche der religionsverwandten Serben und Rumänen in ihren bisherigen inigsten Verbande durch mehrere Jahrhunderte ihren Schwerpunkt in Karlowitz hatte, wo in dem Metropolitanarchive die wichtigsten historischen Urkunde dieses Verbandes aufbewahrt liegen.

Endlich 4) hat der rumänische Bischof von Bukovina in seinem Separatvotum für die Zentralisation in dem serbischen Patriarchate zu Karlowitz laut und offen sich erklärt.

Alle nun ad 1. 2. 3. und 4. angeführten Gründe sprechen zugleich für den Vorsitz des Serbischen Patriarchen auf der gemeinschaftlichen Synode von welcher eben die Rede war, und

* Мънење владике буковинског Евгенија Хакмана у овој ствари, донећемо у „Богословском Гласнику“ у целини. Уред.

damit wäre die Frage beantwortet, welche ich im Eingange meiner diessfälligen Schrift ad a) aus der Note Sr. Ex. des Herrn Ritter v. Schmerling resumirt und formulirt habe.

Was nun die zweite ad b) formulirte Frage über die Competenc der gemeinschaftlicher Synode betrifft, darüber wolle gütigst folgendes genommen werden.

In dem allerhöchsten Willen Sr. Kais. Majestät dass die Einheit und Gemeinschaftlichkeit der gr. orientalischen Kirche der österreichischen Serben und Rumänen aufrecht erhalten und gewahrt werde, liegt die allerhöchste Sanktionirung dieser Wahrung und an dieser allerhöchst sanktionirten Wahrung knüpfen sich zwei wesentlich Bedingungen als *Conditio sine qua non*.

1. Die Aufrechthaltung der dogmatischen Einheit in Glaubensartikeln der Kirche, von welcher hier die Rede ist.

2. Ein Veto gegen jede Neuerung oder kirchliche Einrichtung welche mit den Satzungen der gr. orientalischen Kirche und ihrem traditionellen Ritus sich nicht verträgt, oder davon abweicht oder überhaupt geeignet wäre die dogmatische Einheit in den Glaubensartikeln der gr. or. Kirche in Oesterreich zu verdrehen, oder auf welche immer Art zu entstellen. Diese Bedingungen zu verbürgen durch eine Anordnung welche ich folgendermassen formuliren möchte.

Jeder Diöcesanbischof, er möge dem rumänischen oder serbischen Erzbisthume angehören, er möge Bischof oder Erzbischof seyn, welcher Abweichungen von den Satzungen der gr. or. Kirche, oder Neuerungen, welche mit diesen Satzungen und dem traditionellen Ritus sich nicht vertragen in seinem Kirchensprengel sich anmassen würde, oder solche Anmassungen durch den ihm unterstehenden Klerus geschehen liesse, jeder solcher Bischof oder Erzbischof müsste vor dem Richterstuhle der gemeinschaftlichen Synode Rede und Antwort stehen, ihren Entscheidungen oder im Falle einer Widersetzlichkeit den von der gemeinschaftlichen Synode ausgesprochenen Bussen und Strafen sich unterziehen, und überhaupt den Anordnungen dieser Synode unbedingt Gehorsam leisten.

Gegenstände, welche zur Competenc der gemeinschaftlichen Synode gehören sollen, wären also das Einschreiten dieser Synode:

1. Gegen Störungen der dogmatischen Einheit in Glaubensartikeln.

2. Gegen rituelle Anordnungen und 3. Überhaupt jede Neuerung oder kirchliche Einrichtung welche mit den Satzungen der gr. or. Kirche sich nicht verträgt.

Da hiemit auch der im Eingang dieser Schrift ad b) formulirte Fragepunkt beantwortet ist, so wäre mit den in diesem Memorial entwickelten gesuchtliehen Anschauungen allen Anforderungen der Note des hohen Staatsministeriums von 13. July d. J. N. 3147. entsprochen.

Ову је „Promemori-y“ саставио патријарху Маширевићу ил' његов синовац Самко Маширевић, или његов бивши секретар из Темишвара адвокат Стеван Сандић, те кад ју је прочитао патријарашко-вародни секретар др. Милош Рајић, написао је на њојзи ово: „Не одговорити ништа. Тек кад и ако се Митрополит романски овамо обрати (Rücksprache pflegen); онда одговорити, да Његова Светост не може без договора и совјетовања са свом Господом Србским Епископима, никаквог предлога у обзиру ови питања горе чинити“.

У Карловци 18./3). Октобра 1865.

Др. М. Раић с. р.
секретар.

Како су наскоро наступили у Аустрији државноправни заплети; није имао кад да се државни министар Шмерлинг, који је наскоро и одступио, бави и са општим синодом наше цркве: то је и та ствар као и многе дотле легла и заспала.

О

преносу св. моћију Стевана првовенчаног краља српског из Студенице у ман. Фенек, и о пребеглим калуђерима и свештеницима из Србије на ову страну 1813. године.

Д. Р.

Ми смо у „Јавору“ 1887. у чланку „Кад су пренете св. моћи краља Стевана (Симеона манаха) из Враћевшице у Фенек и из њега натраг у Србију?“, на основу савремене песме Викентија Ракића рекли, да су оне донете у Фенек 21. Октобра 1813. а из њега изнете 14. Јунија 1815.

Св. моћи краља Стевана првовенчаног пренете су биле пред над Србије под Кара-Ђорђем из Студенице прво у Враћевшицу,

а из ње по паду преко Београда — Земуна у Фенек.

У истом смо члапку рекли и то, како се студенички архимандрит Мелетије Никшић — потоњи владика шабачки — знао докопати управе ман. Фенека и како је по запису Викентијевом био довео манастир до процијата.

Овде сада наводимо кореспонденцију у погледу поменутог преноса, а подједно и о пребеглим калуђерима и свештеницима из Србије у Срем 1813. године.

I.

Писмо архимандрита Студеничког Мелетија митр. Стратимировићу.

Ваша Ексцеленција!

Вашему високопревосходителству јављамо, мошчи св. Стефана краља такожде чесни крест и проче утвари преже бивши царј сербских, кое у овој бившеј војни наше с Туркама принесене јесу из манастира Студенице в мон. Враћевшицу; и саде видећи себе у крајнеј нужди и посљедњему паденију, страха турецкаго принесли јесмо из мон. Враћевшице у Београд — и просимо от Ваше Архипастирске милости совјета гдје би нам изволили принети више речене утвари, да не би пале Турком во уничижение — или би предали земли на сокровение докле Бог изволи — за кое просимо покорњејше от Вас милостиваго отговора, да би благоизволили нам јавити, јер се је приближила сила турска, от кое надежде немамо спасти се — и јесам Вашега високопревосходителства

М. П. нижајши раб

У Земучу 16. Септ. 1813.

Архимандрит Мелетиј с Братиом.

II.

Одговор митр. Стратимировића.

В Карловце 16. Септ. 1813. протопрезвитеру земунском (Јефимију Ивановићу).

Арх. Мелетиј с Братством, јакоже догодати можно, из мон. Студеници в Белградје находјашчисја, писанием своим 16. Септ. л. т. из контумации просил у нас совјета, што дјелати с мошчи св. Стефана краља и прочими утварми, јаже родившеј-

сја брани между Сербима и Туркама в Белград пренесоша, на нашу ли страну премјестити их, или земли предати на сокровение?

На кое прошение Нам отвјет педше на контумацију реченому Архимандриту сообшчите, да во времја прешедшија рати туреккија, Нашегоже Предшественника, тоеже св. тјело, јакоже опомињаемсја, дозволением граничним командам, в Панчево пренесено бист, которое по том желајушчим христианом в Србији, а и самим Турком ишчушчим, со височајшим дозволением, Нашим же благословением и настојанием паки во Србију возвращено бје.

Тако убо мним најлучше бити, да и ниње от реченаго Архимандрита со св. тјелом и прочими утварми поступитисја. Јелико пропуста на границје касаецсја, хотја сеј от Нас независит, надјеемсја обаче да јакоже и преже, сице и в сие времја пренесенију св. мошчеј во Земуч прелони от граничних команд творитисја не будут. Котори налог вашему Благоговјенству исполненија ради посилајушче, јесми — — —

III.

Писмо проте земунског Јефимија Ивановича митр. Стратимировићу.

Ваша Ексцеленција милостивјејши Архипастирју!

Арх. Студенички Мелентиј с прочими Јеромонаси просит всевижајше В. Е., војеже би им кои манастир одредјелили, гдје би они свјатија мошчи по одержании контумаца принести могли. Они недерзајушче в пред в Србију возвратитисја, намјерајут со вејем во странах области нашеја остати. Они желили би онакови манастир, гдје би сви совокупно живити могли, ибо от дјетинства заедно воспитани немогут разсипатисја. Цјело једино љето могућт они по глаголу их от своего имјенија живјети. Ожидаја от В. Е. в сем милостиваго расположонија, в глубочајшем страхопочитании изумирају

В. Е.

В Земуче 29. Септ. 1813.

нижајши раб

Јефимиј Ивановић с. р.

прот. земунски

IV.

Писмо Павла Хаџића, арх. Гргетешког, администратору ман. Фенека Гедеону.

Преподобни отац Гедеон с Братством!

Два Архимандрита с четиредесџтми (14) подчинених себје Јеромонахов из М. Студеници, при несластојој со Србама догодишејсја судбје, сјемо прибјегши и тјело С. Стефана Дечанскога (!) пренесши, желание свое сјемо в том објавиша, јако да би им дозволено било, и тјело реченаго Свјатитеља и угодиња Господња в м Фенек принести и себе самих, на времја тамо поселати; честњејши Консистоориум чувствуја несластие бједних тјех људеј, и по должности Христијанској, колми наче свјашченическој, по возможности состојанију тјехже спомошествовати желаја, противен њест прошенију их удеветворити, вашему убо преподобију и братству со сим налагаеџа, да јегда они купно со Свјатителем к вам присијејут, ви Свјатитеља в церков вашу поставити, реченимже Архимандритом со их Братством в манастир ваш примити, и им в манастирје обиталище оиређелити вједаете, и по тому зане они по извјестију сјемо сотвореному, из своего собственаго себе содржавати објешчавајут. А јест ли би они негли хотјели, из м. вашого туне содржимим бити, то скажите им, јако то на тјажест м. вашого бити неможет, но да в том случаи два или три при Свјатитеље остати, могли би, други же по ивиџ манастирјех разслани бити имјели би, тако, да тјажест содржанија их, вси манастири наши равномјерно носјат.

А жеже Свјатитеља касаетеџа, то да пребудег он в церкви вашеј, и јест ли что от даровани и милостиви на кивот јего от благочестивих приадрнет, то тако-вују можете бједним тјем Јеромонахом праведно дајати; в прочем они в церков вашу и приходи тоја мјешатиеџа да неимут.

В Карловије 9. Окт. 1813.

Вам благожелателњејши во отсутствию Јего Високопревосходителства Г. А. и Митр.

Хаџић с. р. Арх. Гргетешки.

Администратору м. Фенека.

V.

Писмо арх. Павла Хаџића генералу пл. Червинки у Земун.

Carlowitz am 21 Oct. 1813.

In Verfolg eines von Seite des hohen Landes General-Commando ddt. 19. dieses erfolgten Erlasses, giebt man sich die Ehre E. Hoch u. Wohlgeboren in Freundschaft bekannt zu machen, dass man von Seite des Archidioecesan Consistorii, in Betreff der Unterbringung des aus Serbien herübergetretenen und sich für jetzt in der Semliner Contumaz befindlichen Herrn Bischof Leontius¹ sowohl, als seinen Diaconen Nestor² und Spiridon³, nicht minder deren aus dem Kloster Studeniczka mit dem Körper des heiligen Stephans ausgewanderten zwey Aebte und 14 Klostergeistlichen die Verfügung getroffen hat, dass es dem besagten H. Bischofe und den Diacons frey stehet, nach ausgestandenen Contumazfrist alle 13 Klöster die in der Archidioeces vorhanden sind, besuchsweise durchzugehen, und in jenem welches ihnen am besten behagen sollte, verbleiben können, oder aber, wenn ihnen eins oder das andere von den obgesagten 13 Klöstern bereits bekannt wäre, und sie für dasselbe mehr Vorliebe, als für die übrigen hätten, sie sich gerade in dasselbe verfügen können. In beidem Falle wird man dann, wenn dem Diaecesan Consistorio ihr Aufenthaltsort bekannt seyn wird, nicht ermangeln an den betreffenden Vorsteher jene Befehle hinauszugeben, damit der H. Bischof sowohl als die Diacons ihrer Würde gemäss unterhalten und behandelt werden.

Was aber die zwey Aebte mit ihren 14 Klostergeistlichen und oberwähnten heiligen Körper belangt, weil selbe nach dem Berichte des Semliner Herrn Protopresbyter Ivanovics, wünschen im Kloster Fenek unterbracht zu werden; so stehet man nicht an, ihrem Wunsche in soweit zu willfahren, dass sie den heiligen Körper in der Kirche des besagten Klosters unterbringen, und

¹ У спису генералкоманде петроварадинске, било је митрополиту презиме Ламбровић.

² На истом месту било му је презиме Владимировић.

³ На истом месту било му је презиме Николајевић.

dass sich alle dahin begeben, und daselbst wohnen können; jedoch damit sie für ihren Unterhalt selbst versorgt seyn müssen; weil man die Last so viele Menschen zu unterhalten, dem Kloster Fenek, welches ohnehin kümmerlich bemittelt ist, nicht aufbürden kann. Sollten aber dieselben ausser Stande seyn, sich selbst aus eigenem zu unterhalten, so könnten auf diesen Fall ein Paar von ihnen nebst dem heiligen Körper in Fenek verbleiben, die übrigen aber müssten in andere Klöster vertheilt werden, damit auf diese Art keinem Kloster nachtheilige und fühlbare Beeinträchtigung in ihrer häuslichen Oeconomie zugefügt werde.

In Abwesenheit S. Excellenz des Herrn Erzbischof-Metropolitanen

Paul Hazzicz m. p.
Abt v. Gergeteg.

VI.

Допис карловачке конзисторије на све протопошијате.

„В Карловцје 11. Октомврија 1813.

Жалостнују судбу свјашчеников из Србији сјемо прибјегших во зрелое разсуждение взјав чествјејши АЕМ. дијецезални Конзисториум Карловачки, побужден же ктому и мановением мирскаго вишаго надлежательства, закључил в засједании своем дне 11. Окт. торжествованом, приуготовити парохии Архиепископства сеја, да би из љубви Христијанскија по возможности својеј свјашченики сјемо прибјегшија, котори негли спомошчников требујут и таковија же содржати могућ и хошчут, за спомошчници употребљали, и тјем образом им во бједах сушчим руку помошчи в смотрении препитанија подавали, или, ашче им возможно будет, и не требујущим спомошчествованија милосердовали о них, или на конец, ашче киј убози сун сами, то поне у благочестивих Христијан да би постаралисја им повседневни укрук хљеба, јако стењащим и плачушчим аки сиротам усердвјејше удјелити.

Должност сија надлежит всјакаму, колми наче свјашченику, иже другу своему во званин, но в бједје сушчу, всјачески спомошчи одолжен јест.

Того ради вашему Благоговјенству на-

лагаетсја, предварителъне принадлежашчему свјашченству сие конзисторијалное закључение вједомосотворити и преднаведенују христианскују должност тому искрењејше препоручити. — —“

VII.

Допис карловачке конзисторије игуману Бешеновачком и Кувеждинском.

„В Карловцје 11. Окт. 1813.

В след закљученија конзисторијалнаго дне 11 Окт. вашему преподобију налагаетсја (игуману бешеновачком) да игумана Константина из мон. Чокешини с јеромонахом Софронием из тогоже манастирја; — а игуману Кувеждинском да јеромонахи из мон. Радовашници: Пајсеја, Софронија, Стефана и Серафима, в свој манастир пријати, и нуждним препитанием за времја, јако гости и пришелци снабдевати не пропустите. — —“

VIII.

По писму Софронија Вујића, игумана Врдничког од 22. Окт. 1813., смештени су били у Врднику Сава Миловановић, игуман из ман. Раванице у Србији и јеромонах из истог ман. Јоаникије Теодоровић.

По писму истог игумана од 11. Марта 1814., игуман Сава умро је напрасно 8. Марта и. г. у Врднику, спремивши се да се врати у Србију.

IX.

Извод из дописа генерала Червинке Арх. Конзисторији.

Semlin 26. Oktober 1813.

Seine Hochwürden (митр. Леонтије) haben hier erklärt, dass sie schon vor einiger Zeit bey Russland in Pension stehen, und für den Fall als Servien unter eine andere Hochheit fallen sollte, die Zusicherung auf ein Bisthum in Russland auch schon seit jenen Zeit haben; dass sie, nachdem dieser Fall durch die Feiltritt der Menschen, und durch die Beschlüsse Gottes wirklich herbey gesichert worden ist, nun mehr nach Russland zu reisen gesonnen sind, um sich dess obengeführten Versprechens zu erfreuen — — — —“

Митр. Леонтије је с поменутиим својим ђаконима отишао из земунског контумаца у Петроварадин, и није отишао у Русију, него се доцније повратио у Београд.

X.

Извештај изасланика конзисторијалних.

Митрополит Стратимировић је послао у ман. Фенек архимандрита гретешког Павла Хаџића и земунског проту Јефту Ивановића, да уредe смештење студеничана, који су следећи извештај поднели.

Дјелано в мон. Фенецје дне 1. и посљедујушких мјесјаца Ноемврија 1813. Случившусја тому, что Арх. мон. Студеници Г. Мелетиј Никшић ово мон. Студеници, овоже мон. Враћевцици, из Србији сјемо прибјегши, и тјело св. Стефана первовјенчанаго краља сербскога пренесшиј, прошение свое Јего В. П. Г. Арх. и Митрополиту нашему в том покорњејше сотворили, јако да би јему дозволено било купно с реченим тјелом свјатителевим и братством в мон. Фенецје заостати; Јего В. П. за благо судиша долуподписаних опредјеливше в мон. Фенек на тај конец изслати, јако да состојавиe церковное помјанутаго братства сјемо пренешеное списано, и междутјем потребное уреждение в призрјании тјехже јеромонахов сотворено будет: Убо долуподписани в след високаго сего налога в мон. Фенек изшедше, сљудујушчаја расположенија сотвориша; и убо:

1.

Собрану бившу братству к јединому и другому от гореименованих монастыреј принадлежашчу, коих число јакоже из приложенога здје под ./. А. описанија в двадесјатах состоитеја представление в том сотворено бист, намјерајут ли они на времја токмо здје пребити, сљедователње јако гости взирани бити, или негли на вјек в державах Ц. К. заостати, и присјагу вјерности всевисочајшему двору аустријскому положивше поданици тогоже двора нарешчисја. На кое сљедујушчи от них, а имјано:

1. Василиј Радосављевић, Архимандрит
2. Мелетиј Никшић „*
3. Самуил Јаковљевић, Јеромонах

* У Студеници је у то време било два архимандрита.
Уред.

4. Пајсеј Радиковић „
5. Мојсеј Ивановић „
6. Саватиј Милошевић „
7. Гаврил Милковић „
8. Никодим Нишлија „

9. Леонтиј Вуковић, јеродјакон, јединогласно објавиша, јако присјагу вјерности положити готови сушче намјерајут и желејут всеусрдно в сих странах купно с помјанутим свјатителем вјечно заостати, и в том случаи с братством мон. Фенека идјеже ниње находјатеја воплошченим бити.

Прочи же, а нарочно:

1. Герасим Георгијевић, Јеромонах
2. Дијонисиј Лазаревић „
3. Јевстатиј Константиновић, „
4. Леонтиј Јоановић, „

вси из мон. Студеници; из мон. же Враћевцици:

1. Мелетиј Павловић, Јеромонах
2. Гаврил Теодоровић, „
3. Авакум Григоријевић, „

из мон. Моравици:

Атанасиј Георгијевић на времја токмо в сих странах заостати, остали по иних мон. Фрушкгорских расположени бити желејут.

Јеромонаси же студенички:

1. Јоаникиј Радоевић
2. Симеон Милетић
3. Макариј Киричевић јеже скорше в Србију возвратитисја намјерајут.

2.

Сим тако предпосланим бившим, дато им и далше њекое времја, да јешче о обстојателствах и намјерении своем разсудјат; а между тјем:

3.

Предвзјато бист развидјение и списание вешчеј церковних братством студеничким сјемо пренешених и в четирех сандуках хранимих, јаже приложено здје под ./. Б. списание подробну показивает. Списанија сего два равногласна образца устроена биша, от коих једно купно с реченими вешчами в ризницу мон. Фенека, от коеја сугубих врат, на коих три брави находјатеја, једин кључ Г. Арх. Мелетију, други проигумену Викентију Ракићу, и трети јеромонаху фенечком Гедеону вручен бист, на сохрание положено сталосја, другоеже, јакоже, горе опомјануто на ми-

лостивјејшее Јего В. П. развидјение здје прилагаетсја.

4.

Далше устроено бист списание снабдјених вешчеј и разних скотов в мон. Фенецје за ниње находјашчихсја, равње же и вешчеј братством Студеничким мон. Фенеку прилагаемих, јаже всја из приложених двух под ./· ./· В. и Г. списаниј увидјети можно.

5.

По совершении сих призвану бившу и братству фенечкому и гореименованым студеничким свјашчеником в сих странах вјечно заостати желајушчим, именованом Јего В. П. наложено бист, да они от селє аки једино тјело состављати имущче в междусобној љубви, в мирје и согласи жити, и в смотрени и духовнаго и церковнаго чиноправленија помјанутаго Г. Арх. Мелетија за старјешину своего признати, јему пристојнују чест и повиновение без изјатија и безропотно отдавати вједајут. Јему обаче Г. Арх. препоручено бист, да би он сичевим способом составленое братство свое, јемуже јешче и Проигумен Викентиј Ракић счислитисја имат в духовних и церковних дјелєх мудро и отечески управљати, и тјем благошєние и порјадок церковни, не менше и благопристойност чину нашему приличествујушчују всегда содержати постаралсја.

6.

А жеже икономии монастырскија во общче касаєтсја, да не би једин или други било от студеничких, било от фенечких јеромонахов негли самовластвовати хотјај причиноју ушчерба монастырскаго сталсја; то именованом Јего В. П. опредјелено бист, да речени Г. Арх. Мелетиј и јеромонах фенечки Гедеон с поразумјением и соглашением приданих им Викентија Ракића Проигумена, јеромонахов же фенечких Висарiona и Стефана, и студеничкаго Мојсија дјела монастырскаја в призрјении како приходов тако и расходов, следователње всјєх потреб и иждивениј монастырских отправљајут; с тим обаче налогом, јако да они слову и отвјету о всјєх подлежати имущче једин без другаго ничто продати ниже купити смјејут.

7.

Зане њеки јеромонаси како студенички, тако и враћевчицьки здје вјечно остати намјерајушче просиша, да би во инија монастыри на времја отслани били; то расположение в призрјении тјєхже јеромонахов тако сотворено бист, како да

1. Мелетиј Павловић
2. Гаврил Теодоровић
3. Авакум Григоријевић, вси из м. Враћевчици в м. Хопово;

1. Герасим же Георгијевић и
2. Дионисиј Лазаревић в м. Гергетег;

1. Леонтиј Јоановић
2. Евстатији Константиновић и
3. Атанасиј Георгијевић, в м. Крушедол јако гости на пренитание отслани будут, иже и дјејствителње во опредјеленија им монастыри купно с препоручителним писанием на касајушчијасја Настојатели упутствовани и отправљени сут.

8.

Далше, да би о личном состојании сих јеромонахов Јего В. П. обстојателно извјєщчени бити могли, устроено бист описание тјєхже, о коем под № 1. протокола сего упомјануто.

9.

На конец, кивоту свјатителя Стефана, в немже кромје тјєла јєго, и јединија икони сребром окованија и позлащченија содержашчија в себје честное древо, ничто ино ненаходитсја, доселє затворену бившу, опредјелихом, да тај до далшија от Јєго В. П. восносьедовати имущчија наредби никому неотверзаетсја.

Павел Хажић с. р.
Архимандрит.

Јевтимиј Ивановић с. р.
Протопрєсвитер Земунски.

Белешка конзисторијална:

Јеромонаси Студенички: Јоаникиј, Макариј и Симеон в Сербију возвратитисја, јакоже на крај под 1) назначено бје, хотјєвши, паки извјєствујушчу Архимандриту Гергетешкому Павлу Хажићу от намјєренија своего отступиша, и тако убо Макариј в В. Ремету, Симеон и Јоаникиј в м. Гергетег отправљени биша.

СПИСАНИЕ Братства манастирја Студеници ниње в мон. Фенецје находјашчагосја.

Тек. број	Имена и презимена	Мјесто рођења	Звање	Љето возраста	Љето воспријатија чина	Љето рукоположења во свјашченика и откого?	Каковаго вјестства				
							В чении	В пописани	В пјенни	В правилу церковном	Примјетане
1	Василиј Радосављевић	В Новој ва-роши	Архи-ман-дрит	75	40	35 љ. от мит. Никодима новопазарског	добр	добр	добр	добр	
2	Мелегиј Михајловић (Никшић)	В Новом Пазарје	"	35	19	15 љ. от Јоаникија митр. новопазар.	"	"	"	"	
3	Самуил Јаковљевић	"	Јеро-монах	50	20	19. љ.	сред.	сред.	сред.	сред.	
4	Пајсеј Раденковић	В Крушевце	"	35	12	11. љ.	"	"	"	"	
5	Герасим Георгијевић	В Видиње	"	35	12	11. љ.	худ.	худ.	худ.	худ.	
6	Дионисиј Лазаревић	В Пазарској	"	35	12	11. љ.	"	"	"	"	
7	Јоаникиј Радовић	В Долце	"	40	10	11. љ.	"	"	"	"	
8	Саватиј Милошевић	В Савову	"	28	9	9. љ.	"	"	"	"	
9	Мојсеј Ивановић	В Новој Ва-роши	"	45	10	9. љ.	"	"	"	"	
10	Јевстатиј Константиновић	В Сараевје	"	26	9	8. л.	"	"	"	"	
11	Никодим Нишлија	У Нишу	"	70	16	40 љ. от патр ипескаго Гаврила от Леонтија м. Белградскога	"	"	"	"	
12	Гаврил Милковић	У Грачацу	"	20	5	"	"	"	"	"	
13	Леонитиј Јоановић	У Зворнику	"	25	3	3 љ. от Јеремија еп. ерцеговачког	"	"	"	"	
14	Симеон Милегић	В Одмени	"	20	2	2 љ. от Леонтија м. Бел.	"	"	"	"	Отходит в Сербју
15	Макариј Киричевић	В Лопатје	"	30	2	2 љ.	"	"	"	"	"
16	Леонтиј Вуковић	В Годовићу	"	40	15	2 љ.	"	"	"	"	"
17	Мелетиј Павловић	В Вербавје	"	40	15	14 љ. от Данила еп. Шабачког	"	"	"	"	Из мон. Браћевници
18	Гаврил Теодоровић	У Пљевли	"	35	9	9 љ. от еп. ерцеговачког Јеремија	"	"	"	"	"
19	Авакум Григоријевић	" "	"	22	3	3 љ. от Леонтија м. Белградског	"	"	"	"	"
20	Атанасиј Георгијевић	У Заглавку	"	25	2	2 љ.	"	"	"	"	Из мон. Моравица (Моравци)

(Свршиће се.)

И з в о д

из синодске расправе, односеће се на регулисање православних манастира — 23. септ. 1774.

Превео с немачког

А. Г. *Визитација*

Предмети

Састав нове манастирске дисциплине.

Изјашњење Синода, и шта је о томе њенем Величанству представљено.

Синод налази, да је иста (манастирска дисциплина) свакако нужна, и узевши за основ већ постојећа правила св. Василија, израдиће свакако опширна правила, која ће манастирима у будуће служити за мерило, и која ће се монасима чешће прочитавати; но ово опшарно дело требаће времена од бар 5—6 месеци. Зато ће епископи одмах прионути, те са архијерејском изменити мисли о том, како би се ова правила сачинити имала, по чему ће се нацрт, без да је присуство епископа за то и даље потребно, саставити а по томе епископима, *per circulatorum*, ради стављања евентуалних још примедба, саопћити.

Старање епископа за будући добар ред по манастирима, чешће визитације уз саутицај политичких државних власти.

Визитације, које и иначе постоје, имале би се од епископа по потреби чешће држати, и имале би се сваки пут код политичке власти пријавити, како би ова, у колико ексистенција манастира *cum Publico et Politico* у свези стоји, и од своје стране придодати могла. Епископи би имали о резултату визитације одмах свој извештај архијерејскоу поднети, који би опет по превишњој наредби имао о стању манастира крајем сваке године свој генерални извештај поднети.

Повлачење у манастир калуђера, који су на парохијама.

Синод ово одобрава и налази за сходно, но епископи не могу одмах предати списак таквих калуђера, који се по парохијама налазе, но учиниће то, чим се у своје дијецезе врате а опозваће и експониране калуђере а постараће се с друге стране

за душепопечитељство у таким општинама, које ће услед тога без свештеника остати, а учиниће то у споразуму са политичким властима, но Синод држи, да би у таким местима, где мало кућа има, и која због тога свог засебног свештеника не могу имати, те која се због удаљености другој парохији афилирати не би могла, манастирски свештеници оближњег манастира могли свештеничке дужности вршити, те да би се администрација таких општина могла манастирима преоставити.

Промене манаст. управе и дужност рачунополагања истих.

Ово беше и пре у обичају, а и сам Синод држи, да је то добро и нужно; промена игумана и намесника могла би се обавити сваке треће године, а конзисторијама би се могло преоставити, да таку управу, код које што кажњиво примете, и пре три године смене, и у сабору братском нов избор нареду. При томе се ставља питање, не би ли добро било и у таким манастирима, где је архимандрит, поставити игумане, и даље, како се има поступати, кад некоме игуману, који је члан митропол. апелаторије, истеку три године, а он не буде потврђен, да ли остаје и даље асесор, или се на његово место позива нови игуман? Што се архимандрита тиче, то је једна од архијерејских по заслуги подарена почасна шаржа, са карактером сталности, која се иначе не може одузети, осим конзисторијалном пресудом потврђеном пресудом митр. апелаторије. Код архимандрита не наступа дакле трогодишња промена, но исти се због важних узрока или услед тужаба, може у други манастир преместити.

Манастирски приходи и обрачун.

Синод ће упутити манастире, да о својим приходима и издацима, даље о уштеди, о црквеним новцима и капиталима и другим изворима тачан рачун положи, да о томе књиге и протоколе воде, и да о томе годишње епископу обрачунае положи, које ће рачуне епископи за времена поднети митрополиту, а овај опет у свом годишњем генералном извештају и извештају о стању манастира двору подастрти. Оваково рачунополагање манастира беше и пре у-

бичајено, само се рачуни њихови нису двору подносили.

Подизање учености код калуђера.

Томе би клирикална школа, као и предлог, да се у исту и млади калуђери приме, много допринела, ипаче су манастири снабдевени малим књижницама, но Синод би желио, да исте умножи и да се поводом манастир. дисциплине набаве неке корисне књиге, које су нужне, што ће Синод у своје време предложити.

Забрана купљења милостиње.

Синод ће ову забрану додуше саопштити манастирима, но истима би се бар у случајевима несреће, уз дозволу полит. власти морала поделити дозвола за купљење прилога, нарочито би се код Гомирја морало оставити купљење једног кварта пшенице по кући, као конвенција, која је исто тако стара, као и сам манастир, исто тако би се имали ман. Леповинци повратити одузета земљишта, осим тога би се исти и од војничких дација ослободити имао, о чему је опширна молба двору поднесена.

Зидање цркви при манастирима.

У овом погледу упутиће Синод манастире на прописе регуламента.

Примање калуђера.

Упозориће се манастири, да не примају за собрата странца, који није поданик, а ни поданика без знања политичке власти. Но Синод моли, да се та звања упуте, да не чине непотребне сметње и тешкоће личностима, које би раде, да у манастир ступе.

Укидање женског манастира Јаска.

У извршење овога упутиће Синод неодложно игумана јазачког, да ћелије ових калуђерица поруши, капелу затвори, орнаменте у главну цркву пренесе, а три калуђерице код једне или друге цркве постави да о рубљу бригу воде.

Укидање банатских и других манастира.

Нема замерке, само би се имао Кусић и Базјаш са Златицом, а Средиште са Месићем спојити, при чему би се имао изискати еквивалент земаља. Шемљуг се не би имао укинути, за што Синод најсрдачније моли. Напротив би се у пакрачкој дијецези могао спојити Дреновац са Ора-

ховицом, а св. Ана са Пакром уз еквивалент земаља. Затим би се капела Обеда, уз бонификацију својих шљивика са Фенекком, даље филијални манастирчић сремски Хопово Староме Хопову. Петковица Шишатовцу а Дивша Кувездину придодати, а тамо експонирани калуђери у манастире позвати, а за надзор земаља и поседа, који и онако припадају главним манастирима, световни надзиратељи поставити. Здања, у колико нису нужна, имала би се порушити, а и капеле затворити, или се у приходске цркве претворити. Најпосле је укинута и Кућиница, а посед јој је militaritar без бонификације одузео, услед чега се моли за бонификацију истога.

Отуђивање земљишног поседа манастира.

Синод би додуше желео да калуђере ослободи од ових светских брига, али се овај предлог тешко може извести, но Синод ће ради пробе узети 3 манастира, један од најбољих, један од средњих и један од рђавих те израчунати све издатке на калуђере и на кућу, даље на издржавање цркве и здања, да види, какав би суплемент још нуждан био изнад оне своте, која би се од продатих земаља, и других извора добити могао. Тај нацрт подастрће се Њеном Величанству заједно са манастирском дисциплином.

Класификација прњавора.

Синод држи, да је право, да ови људи за манастирски посед штогод дају манастиру. У погледу Срема моли, да се остане при старом уставу, а у погледу осталих, нарочито у Банату, где прњавори одају политичкој власти и порцијонал и терестрал, а овамо станују на манастирскоме земљишту, нека се одреди, да се ти људи раселе по другим селима, а манастирско земљиште нека се поврати манастирима на властито уживање и употребу.

Право точења и касапнице.

Мора манастирски фишкар још тачније и поближе испитати.

Правила за калуђере.

Приопштио:

Д. Р.

(Наставак.)

VIII.

16. фебруара 1816 издао је митрополит Стеван Стратимировић следећи налог:

Стефан — — —

По благољенному установленију православнија цркве нашеја восточнија, всеј по чину и рјадy бивати надлежит. И воистину, ашче гдје, то наипаче в свјатјей божијей цркви во общезителних монастирех, правило сие точњееше набљудати одолжаемсја; тое бо јест једино средство, имже и во вјецје сем безопасно водимсја и во будушчем желаемаго достигаем спасенија.

Обаче није не без основија искусити, и к крајнему негодованију нашему примјетити прилики имјехом, што њеци от монастиренасојателеј, знаменателњеже *Архимандритов* објетом своим во звании положеним и увјешчанијам при вручении жезла правленија воспријатим, јакоже и самим нашим и Апелаториалним, разними приликама по потребје и обстојателствам толижди уже издаваемим Рјешенијам же и опредјеленијам точно не внемљушче, до того самовластија пријти не устидишасја, јако да они особшчини творити, особенија себе трапези, от общија Братскија очуждени, всегда и кромје чрезвичајнија нужди, њ без вејакија благословнија вини держати, с добром и имјением монастирским, самовластје и самопроизволје, многажди и на убиток и падение самага Дому неразумно располагати, да и тое расточати, или оное јединствење на собственују своју корист, увеселение же и угождение обрашчати, в одјејанијах и конех излишествовати, љеси нешчадно сјешчи и упропашчати, приходи монастирскија, о нихже би нарочје Намјестник, јако Рачуноводитељ монастирски и заклети старци, јако по пропису и обвјазателству своему, о всејх и за веја в монастирје биваемаја, и творимаја внимати одолжени, знати и вкупје с Насојателем располагати имјели, сами собирати, и тија у себе держати, страдателнија долги потаено и без предварителнаго с тјем договором и поразумјенија, по собственому произволенију, противу нарочнаго в предмете том издаванаго уже опредјеленија Апелаториалнаго творити, смети сверху Приходов и Расходов монастирских не средсвием Намјестника на тој конец опредјеленаго, но сами собоју без того и заклетих старцев втечение сочиняти, и чрез тија точију подписивати, а при том и подручнују себје Братију из сообщенија и уживанија общих благодјејаниј изкључата, и тјем тују по њчесому презирати дерзајут.

По тому убо, јакоже ниже жалаем, ниже възбранити намјераем, што би Насојателе, нарочје же саном Архимандритства почтени, не мог или недерзал по сану и достоинству своему пристојнаја јему, и от Братии себје подручних болшаја имјети отликванија, — тое бо не точију дозволено, но и потребно јест, да чин и сан отликован и награжден будет в каждом; тако и от инија страни никаковија особшчини, излишества, и самовластнаго с добром и имјением Монастирским, јако Благодјејанием всеј в общезитити находјашчимсја общим, расположенија же и ужавленија в Насојатели отъуд терпяти неможем, ниже хошчем. И тоја убо вини ради изволихом и между тјем, донељеже и по самому опредјеленију Апелаториалному, предомјанутија неправилности, и поползновенија своим образом изсьедена не будут, честностем и преподабијам вашим сьедујушчија под строжајшим слова и отвјета въздајанием, крјепчае положити, и убо:

1. Что би честности и преподабија ваша, ашче и Насојателства саном почтовани јесте, опомињијущесја сих при вручении жезла вам посредје цркве прочтених словес: что сирјеч: *Архимандрит или Игумен ничимже више јест Јерејскаго чина, но токмо старјејши Брат и вожд подчинених себје Монахов*, достоинством вашим не гордилисја, на смирение звани сущче, ниже би особшчини творили, по оному: *Прокљато мое и твое*. А јешче менше да не би кромје јединија общија Братскија трапези особенија за себе держати покусилисја, иземше точију онија случаи, идјеже би чрезвичајнаја обстојателства каквога отличнаго, и без јавнаго соблазна, при общеј трапезја обједовати немогшаго госта, или ини којнибуд непредвидими и благословни случај, јакоже бољезн и пр. от правила того на врјемја токмо отступити требовала.

2. Что бо о Монастирстјем строении промишљали радјетелно, но не самовластно,

ниже самочином или самоугодно по своему произволенију. Следователно, да не би что нибуд от плодов земних и иных благодјејавиј Монастирских продати, или ино что важно и знатно куповати, ниже приход собирати и у себе јединого держати, или с тјема самопроизволье располагати, или тија на собственаја угодија, или монастирју неполезнија вешчи обрашчати, а јешче менше страдателнија долги потаено и без предварителнаго дозволенија Консистоариалнаго творити, и рачуни сверху Приходов и Расходов монастирских сам сочиняти и подписивати дерзнул Настоятель. Но паче да би о всјех попечениих и строениих монастирских, нарочъеже, ашче би потреба взи- скала чрезвѣчѣнија трошки на возобновление и воздвижение коих нибуд зданиа монастирских или икономических сотворити, или какову либо икономии струку внов ввести, или тују конечно двигнути, или знатное число дровес в љеси посјешчи; то, да би в всјех такових случаях предватителъе с Намѣстником и заклетими старци, всја подробно вједущими присно совѣтовалисја и в случаи негли тјех разногласија, или в намѣраемом дјеле противурѣчија, тоежде Консистоариуму Нашему на разсуждение и одобрение подносили, ниже би страдателнија долги иначе, но јакоже рѣшением Апелаториалним уже опредѣлено бист, сотворити дерзнули.

3. Да непокуситсја ни једин Настоятель: Игумен или Архимандрит, особенија от монастирја отдѣленија спекулации, торговли и икономии за себе, и собственија ради својеа користи вводити, а јешче менше тија монастирскоју работују содержавати и подкрепљати.

4. Ниже да излишествуете в одѣјаниах богатих, јакоже њеци не взирајушче ни на благопристойност, ни на потребу монастирја, по суетје својеј в јединкрат с толикими ризами себе снабдјевати нестидјатсја, јаке би по мудрому и обзрительному расположенију пристойно и без всјакаго монастирју ушчерба на више љет доволни бити могли. — А много менше да не раскошсвуете во вешчех јединствење ко украшенију или усладденију вашему служашчих, Монастирју обаче и прочему Домостроителству отъуд не полезних, многгажди же и пагубних, јакоже јест оное суетное вождѣение њекоторих Архимандритов, иже велељепно и на четирех конех возитисја за

благо бити мѣат, а прочија монастирја потреби да и сами монастир без крова почти оставши пренебрешчи нестидјатсја, или не рјетко и по причине слабаго или поне толь богато неснабдѣнаго монастирја своего в состојаниа не бивајут болше коней без јавнаго монастирскоаго ушчерба, и напргнагутаго жертвованија прибавити и содержавати. — Следователъе всјак по мјерје уншаго или меншаго благостојанија монастирја, јемуже предстоит, да простираетсја, вједиј, јако имјенија монастирскаја не суг јединого Настоятельа, но суг церковнаја, и всјем во общечитии сушчим общаја, и что јему монастирское имјение не на расточение, но на умјереное и благопристойное јего и всјех прочих Братии уживление, сохрание и умножение вручено јест.

Чего ради и да потшчитсја кждо вас, похвалному примјеру предшествеников и њекоторих современиков своих подражати, иже от суетних излишностей и кичениих всјаческих удалени бивше, јако рещи из ничега, јединим точију шчадјением, и ревностним дјеланием же и приѣзжаніем благоукрашенија храми создати, толикаја и толь велељепнаја зданија воздигнути, земли, љеси, и инаја притјажанија монастирскаја пребивати и распространити, и како во внутренем монастирја правлении, тако и в самом домостроителствѣ величајшу мјеру и благопристойност точъејше набљудати возмогша.

И сија суг, јаке Честноstem и Преподобиам вашим точного ради набљуденија и исполненија сим строжѣе наложити восхотјехом, да би тако тим совершенно сообразујущесја, повода к оглаголанију, охуленију же и порицанију на свјещени и отлични чин сеј, људем злоковарним и суетсловним, да часто и праведним ктому уже неподавали.

Прочее јесм — — — (Наставиће се.)

†
Севастијан Дебелъковић
митрополит Скопљански.

И ако се знало, у каквом се здравственом стању налазио изабрани прошле године и посвећени митрополит скоп-

Љански Севастијан Дебељковић; ипак је као гром из ведра неба одјекнуо српством кобни глас, да је он 23. о. м. преминуо у Цариграду.

И ако је био грудоболан, није могао да одоле своме срцу, а да не одслужи на св. Саву у цариградској цркви св. Николе службу Божју на св. Саву, те да се на њој помоли Богу за свој бедни народ а и за себе, којом је приликом назебао тако, да је после 9 дана испустио своју племениту душу.

Прошле је године приликом избора Севастијана Дебељковића за скопљанског митрополита, српство дануло душом, кад је видело да је ипак правда победила, и да је на место умрлог митрополита Фирмилијана, дошао Србин Севастијан, држећи да ће он продужити рад Фирмилијанов.

А кад овамо, а Севастијан умре и не заживи у своју митрополију.

Интриге разне нису допустиле, да Севастијан добије султанов ферман, да може отићи у своју митрополију.

И кад му није било суђено, да жив отиде у своју епархију, однесен је у њу мртав, и сахрањен поред Фирмилијана у цркви св. Спаса у Скопљу.

Тежак би то удар био и за једну митрополију у хришћанској држави, у којој има повећи број кандидата, где тако набрзо умреше два митрополита; а камо ли за скопљанску митрополију у Турској, у којој тако рећи и нема правих кандидата.

А што их нема, одговорност носе они, чија је дужност била, да их однегују.

Какве ће прилике наступити у скопљанској митрополији у око судбоносно време и неуређене одношаје и у Србији и у Русији и у цариградској патријаршији; то сам Бог зна!

Дај Боже, да на Севастијеново место дође Србин, који да буде боље среће и од Фирмилијана и од Севастијана.

Честитом митрополиту Севастијану нека Бог да рајско насеље и вечан му спомен!

Д. Руварад.

† Спиридон Илијћ

игуман ман. Раковца.

У фрушкогорском манастиру *Раковцу* умро је 20 јануара о. г. настојатељ и игуман тога манастира *Спиридон Илијћ* у 85. години свога живота.

У жалости за добрим о. Спиридоном није остало родбине, али је остало много његових поштовалаца, како из старије, тако и из млађе генерације.

Покојник је био у млађим годинама учитељ, а по том преко шестдесет година послужио је у монашком чину св. православној цркви и српском народу.

Као човек био је до крајности скроман, ретко поштен и добар човек, као монах смирен, и као што је врло згодно у његовом некреологу речено: „као настојатељ благ према млађима, које је васпитао најјачим васпитним срством — својим примером“.

Међу ђачком омладином настаје велики губитак за племенитим покојником, чији је он велики љубитељ и добротвор био, колико су то његове прилике њему допуштале.

Његовом је смрћу умро редак преподобник и последњи зналац нашег старог црквеног појања, као и грчких ствари, које штета, што се од њега за живота није у ноте ставило, јер се овако за навек изгубило.

Тело врлог покојника сахрањено је 22. јануара о. г. у манастирској порти. При упоку било је много покојнику у Христу браће вишег и нижег реда, као и многобројни свет из места и са стране, што је знак великог поштовања према покојнику, које је заиста својим животом и делима и заслужио.

Бог нека му душу прости и вечан му помен међу нама!

С. Р.

Писмен опрост грехова (*Indulgentia*) у православној цркви.*

Д. Р.

Међу осталим узроцима због чега је дошло до расцепа у римокатоличкој цркви, главну је

* Нисмо мислили да у овом броју изнесемо овај чланчић. А што га износимо, слава припада „Заставином“ Метоксију.

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.ulozbu.ru играла и индулгентија — опрост грехова — од стране римских папа, с којом су они водили велику злоупотребу и трговину.

Да је и у православној цркви постојао писмени опрост грехова од стране православних патријараха, ево доказа.

У 1. бр. „Јавора“ за 1900. обелоданио је г. Емил Степанов, парох тителски „Отпустително писмо“ патријарха Јерусалимског и целе Палестине *Партенија* од 1744.

Ми ћемо овде навести такво писмо српског патријарха *Арсенија Прнојевића*, без назнаке године, ал биће да је око 1700. у бакарорезу у Бечу издано.

Дочим је табак опроснице патријарха *Партенија* и у ширини и у висини 33 смт., *Арсенијев* је у ширини 33 а дужини 43 смт.

У *Партенијовој* је опростници лик с леве стране Васкрсе, а с десна св. ап. Јаков, у *Арсенијевој* је с леве стране Успеније Богорадице.

Арсенијева се опросница у неколико разликују од *Партенијеве*, и гласи;

Арсение Чрноевичъ Божию милостию Архиепискоуп Пекии и всем Срблям и Болгаром и всего Иллирика Патриархъ.

Смѣрение наше ѿ благодати (же и дара) и власти въсе свелаго и животворещаго дѣха, да яниѣ божествныи и священним его ѡченикомъ и апостолѡмъ въ еже везати и разрѣшати че-

Упоследњој петковачи „Заставиној“, намењеној народу по сувачама, написао је Метоксије чланак од скоро 3 ступца под насловом „У *Патријаршији* —“, у ком је покушао да буде шалив као што му беше и деда, и испричао читаву историју о томе, како је Његова Светост увела новину, да опрашта грешницима грехове и како су му сви грешници либерали и самостални дошли на опрштење, осим радикала, који су као што је познато „безгрешници“.

Из наведених се опросница види, да је тај обичај опраштање грехова постојао и у православној цркви у опште и у нашој, а да није постојао из обести, него из нужде и невоље, у којој су се њени преставници палазили, кад су морали и исте опроснице давати; то је бар јасно.

Поменути су патријарси имали неку корист од поменутих опросница.

Данашњи су пак српски патријарси хвала Богу, *Арсенију* патријарху и царевима аустријским у том сретном положају, да не морају и опросницама грехова прибегавати; а да је до радикала, питање је не би ли им и они морали притећи.

Метоксије и његово друштво, нека се дакле не брину за Његову Светост, него нека се брину за себе и за увећање својих прихода ако ни зашто, а

ловѣческыѣ грѣхы, рекль вси къ нимъ; приимѣте дѣхъ свейшъ имже ѿистите грѣхы ѿпѣстетсе имъ и имже дрѣжите дрѣжетсе. и еже аще свежете на земли, свезанна боудѣтъ и на небеси. и еже аще разрѣшите на земли, разрѣшенна боудѣтъ и на небеси. ѿ нихже даже до днесь по приетію сего пришѣствіа божествныиѣ благодети, имамъ прощена по дѣхѡ светому светому чедо свое — — — — (празно место за упис имена) іаже тѣи іако чловѣкъ съгрѣши, и въ Бога прѣгрѣши, словомъ дѣломъ и помышленіемъ, навѣтомъ и облъганіемъ и въ семи чюувствый и ѿ клетвы архіерейскыѣ или іерейскыѣ быст. или отца или матере проклет быст. и своей анаѡеме поднаде, и клетвѡ прѣстоупи и клесе, или ѡлѣченіемъ нѣкымъ ѿ коудли свезасе. или въ вѣдѣнии или въ невѣдѣнии, или въ юности и неразѣмѣ или и ивѣми нѣкыми съгрѣшеніи іако чловѣкъ плѣтоноснь и тѣи оббелѣ быст. и дѣховнымъ ѡщемъ сіа неисповѣда и ѿ нихъ канѡвъ да приимить и ѿ въсѣхъ сихъ съдрѣжаній и свезаніи разрѣшаемъ его и свободна имамъ и прощена. въ семогѣщою властію и благодатию божествнаго и поклоніаемаго дѣха. іаже забвеніа ради или срама ради, неисповѣдаема остави и онаа да простит ти прѣмилостивый Богъ. Сѣи благословень въ вѣкы. Аминь.

Арсение архиепископъ с. р.

оно да могу бар 5 пути на дан издавати своју „Заставу“, до чега да дођу, нек се не жацају да туре своју руку у познат им србијански диспозициони фонд, а бар председник им има јаку руку, да би је могао у њега подобро турити и мало повећу своту извући.

О „греховима према народу“, имамо „смерном“ Метоксију само толико напоменути, да се ми не бојимо историје за наше писање. Ми смо увек износили и износићемо народу истину, па била она коме мила или не била.

Ко налази, да треба народ обмањивати и ласкати му, на част му. Ми то не умемо и не ћемо да чинимо.

Што је Метоксије назвао наведен у 1. бр. протест охридског архиепископа Хоматијана „инфамним нападајем“ на св. Саву; тиме је показао своје „знање“, а подједно и своју поквареност, кад се није стидео назвати „инфамним нападајем“ један исторички факт и акт.

Тако је што могао написати само један Метоксије, за које нека се стиди, ако се т. ј. он уме стидети и зна шта је стид.

По овој теорији Метоксијевој, лепо би изгледала историја, кад се не би смеле износити историчне чињенице.

Бадава, наши су радикали у свему оригинални, па су и у томе!

Како на овој опросници није уписано на одређеном месту име дотичнога, коме се опраштају греси; то је јасно, да их је Арсеније издавао дотичним довницима-исповедницима, да они упишу име дотичног исповедника.

Ми имамо и опросницу патријарха српског *Мојсија Рајовића* од 1716. године. Она је у свему равна Арсенијевој, само је у ширини 33 а у висини 42 смт., и што је на њој и печат патријархов у бакрорезу на ком пише: „† Райовичъ Бжією Млію Патриархъ Срѣбски“, а велики је као данашњи петкрунаш.

На нашем је примерку истављено име опротника: „и ѿврѣѣа Христова раба“.

Мода — наше српско зло и пропаст.

„Привредник“, орган савеза српских земљорадничких задруга, српског привредног друштва и главне привредне задруге, у своме је 1. бр. за ову годину, донео под горњим насловом следећи чланак:

„Познато нам је врло добро свима, како је мода страховито завладала нашим народом по свима српским крајевима и странама. Као куга окужила нам је народ и онако јадан и сиротан, те убија, мори, десеткује српска огњишта, раскућује, расељује, ослабљује нас и онако ослабљене, збуњене, несређене и још увек свуда доста немарне и нехатне. Тај ружни порок тера наш народ таком наглости у пропаст, да сушта и гола та истина мора озбиљно да забрине сваког правог пријатеља народног.

Од пријатеља из свију наших крајева и страна и из свију наших друштвених редова — па и из ратарскога — стижу нам с дана у дан тужбе и јадиковке, те поразни докази о том, како нам народ заиста упропасти и уби имовно и морално мода, то јест: *трошење на дукате, свиљу, кадифу, сунцобране, шешире, лепеде, мидере, штифлетне, помаду, белило, руменило, кићење, кинџурење, као и неразумно, лакоумно и лудо трошење на сватове, теревенке, гошћанице, даће, провађање по биртијама, циркос-процесе, алдумаше, бацање новца на разне лудорије и бесмислице од сваке руке, једном речи, бацање новца на оно, што нам народ убија имовно те просјачком штапу одводи; што га убија морално те често и највећим злочинима привађа, што му телесну и душевну снагу уништује, а од чега ама баш*

никакве користи није, сем да се казати може, да у лудости и лакоумљу ни за ким нисмо заостали.

И ово дана нам се сити изјадаше на моду неколики пријатељи.

Мода је — каже један — убиство, јер се истој задоста учинити мора, па ма и последње јутро и теглећи во из плуга ради ње отишао. Дуката на врату и свилених хаљина мора бити, па ма се новац унапред на храну узети морао, или јутро земље продало, или задужило. Сватови и теревенке морају се увелико држати и што више и дуже трају, то се у селу о томе више говори и приповеда и већа је дика за онога, у чијој су кући ти сватови и те теревенке,

Други нам опет пише: Мода нас уби! Свецем и недељом када се обуку девојке, не можеш разликовати: која иде на надницу, а која је газдачка. Храни се да горе бити не може али нову хаљину за сваки већи светац мора добити, па ма отац још ове јесени узео на храну:

Трећи пише: Мода и дукати, куд се окренеш. Сватови по недељу дана — и то нас упропасти!

Пред таким, заиста јадним стањем нашим, не можемо а да не запитамо: Зар смо ми Срби — који смо толико зла сретно преко главе претурили — ватајући се у коштац са највећима нам душманима — заиста данас немоћни, да се опремо једном пороку, који се здравим разумом истребљује, а који нам већ толико српско огњиште затре и угаси, а затрће и угасиће још много и много, ако се већ једаред и ми не опаметимо? Ако већ лудо, лакоумно и неразумно до данас своју српску земљу продавасмо, испуштасмо и давасмо је туђину и странцу, те на дукате, свиљу, кадифу и тако даље — зар није и тога већ једаред доста? Зар да баш заиста све — и последњи новчић — растечемо као онај блудни син у Светом Писму? Зар да заиста без силе — само са наше луде главе — најпоследње уништимо сами себе?

Задругари, Срби ратари сви и свуда, тргните се и одбаците тај гадни порок од себе! Уништите га, згазите га, да му нико никад међу нама више не узможе разазнати ни трага ни гласа!

Српски свештеници, учитељи и сви остали прави пријатељи народни, упућујте народ да се оставља те проклете моде, а да гледа свога правога посла. Упућујте га, да улаже свој новац

у оно, од чега ће користити имати, или нека га даје на штедњу у српске задруге, штедионице и банке — али нека никад ни једног свог новчића не даје на оно, што му је на пропасти и затор.“

Овако би требало да пишу што ћешће сви наши листови, јер ако ишта, мода нас упропашћује и упропастиће нас.

Мода је многу и многу српску сермију однела у туђинске руке.

Ну, ако ко хоће и жели, да и горњи чланак „Привредников“ не буде глас вапијућег у пустињи; дужност је наших „добротворних женских задруга“, да оне прихвате и предузму у том погледу иницијативу.

Код нас постоје већ одавно добр. женске задруге, па од њих видимо слабе користи, јер неће им се тек то у неку народну корист уписати, што приређују раскошне забаве, од којих понајвећу корист имају туђински хотелијери, и што известан део прихода од њих и од чланарине дају сиротињи и деци школској.

Лепо је и то и похвално, ал је подједно и штетно, јер се тиме потпомаже и лењост, те многи родитељи потроше у лудо зараду, знајући, да ће им задруга децу оденути.

Са свим би други требао да буде делокруг женских задруга, а во првих, да њихове чланице започну једном са шкандалозном и скупом ношњом, која многе супруге упропасти и огорчи им живот.

Наше женске задруге имају свој лист, који би требао да отвори кампању против луксуса и моде код наших из бољих сталеза женскиња; јер докле се оне шкандалозно и раскошно одевају, узалуд ћемо ми женама и девојкама и простом народу говорити и поповати, да се пристojно и просто носе.

Ако дакле увиђамо, да нас мода упропашћује, — а она не упропашћује само ратара, него и занатлију, и трговца, и господина —, а ми се оканимо заносних фраза и ласкања, него лечимо то зло радикално — т. ј. код свију сталеза —, и на то су позване у првом реду наше женске задруге.

На посао, коме је до среће и напретка народног!

Д. Руварца

Извештај

о седници архид. Конзисторије држане у Карловцима дана 21. децембра (3. јануара) 1904/5 године под председништвом Његове Светости преуз. Господина *Георгија* срп. Патријарха.

Извештај и високо расположење Њег. Светости, преузвишеног Господина *Георгија*, срп. Патријарха, да је ман. искушеник *Љубомир Стефановић* 6. децембра по високој дозволи Њег. Светости у монах чин под именом *Леонтије* пострижен, на знање узети — Узети на знање извештај Његове Светости да је преосв. Господин Епископ бачки *Митрофан Шевић* по добивеном благослову од Њег. Светости свр. богослова *Александра Иванића* одређеног за админ. парохије у *Врднику* 22. нов. за ђакона, а 24. нов. за презвитера рукоположити изволео, којег је протопрезв. карловачки *Јов. Ј.* у администрацију увео. — По претходној својој молби упућени су о. *Корнелији Будић*, јером. ман. *Крушедола* и о. *Герман М.* јером. ман. *Б.* да одмах оду у *Пакрац* и да се преосв. Господицу Епископу на расположење ставе, о чему је и преосвећена Господин извештен, с тим, да ће се и остали овдашњи јеромонаси, ако се пријавили буду преосв. Господицу Епископу на расположење ставити. — Публиковане су пресуде високопреч. МЦСавета гласеће на развод брака за *А. П.* у *Р.* и за *Ј. М.* рођ. *Н.* против супруга др. *П. М.* из *З.* — Високопречасни МЦС. одбио је уток др. *П.* и др. из *П.* уложен против избора јер. *П. Б.* за пароха, и упућено протопрезв. звање у *З.* да истог јер. у звање уведе, о. *С. П.* јеромонаха у ман. *Ф.* по разрешењу од администрације упути и позове да се ако жели пријави овој конз. ради доделења у Епархију пакрачку, на админ. које парохије. — На парохију у *Л.* поново стечај расписати; а до попуњења исте парохије поверити администрацију јером. *О. Ј. К.* кога има окр. протопрезв. карловачки у звање увести, кад се свр. богослов *Б. Ц.* по своме рукоположењу за пришање њему одређене администрације парохије у *Б.* пријавио буде, где се исти јером. сада на админ. налази, јер. *П. Б.* од парох. звања у *Л.* разреши и протопрезв. звању у *З.* ради уведења у парохију *П.* упути. — Висока кр. зем. влада извештава, да је *Б. Ц.* свр. богослову поделила опрост година, те је исти позван, да се са инструираном молбеницом обрати Њег. Св. ради рукоположења и по том окр. протопрезв. ради уведења у адм. парох. баноштарске пријави. — Позвата је цркв. опћина у *К.* да поднесе на молбу кр. зем. владе извештај у погледу оправке иконо-

стаса, да ли је петров. имовна опћина поделила замољену припомоћ у горњу сврху? — Потврђен је за игумана од братства ман. В. Ремете изабрани јером. и досадашњи управитељ о. Ј. Ј. — Узети на знање извештај протопрез. звања у К. и З. о разрешењу јер. С. П. од адм. парохије у С. К. и уведењу у пар. звање у Д., о разрешењу јер. Д. Д. од адм. парохије у Н. и уведењу у адмив. парохије у С. К., о уведењу јером. у ман. Г. о. Н. С. у адм. парох. у Н. те је умољен високосл. Саб. Одбор да припомоћ из јерар. фонда за опћ. Н. од 2/10. деп. 1904. јером. о. Н. С. у тегај стави. — Спровести молбу јером. о. П. Р. ради получење парох. места у Т. — Дозвољено је, да се у Р. од Митрова-дне до Сретенија на јутрење звони у 5¹/₂ часова, осим Божића и Богоявљења. — Одобрен је закључак цркв. скупштине у М. за распис стечаја на упражњену парохију и позвана опћина, да за распис стечаја пошаље 10 К. — Упућено је парох. звање у Б. да се на тамошњу цркв. опћину ради појца у цркви обрати, јер је опћина дужна старати се за појца. — Одобрен је закљ. цркв. скупштине у Б. у погледу издавања столова црквених с том изменом, да се цркв. столови, не могу на лицитацији продавати, него од стране цркв. одбора споразумно са парохом заслужним и старијим парохијанима подељивати. — Спровести молбеницу у ствари актив. суделовања пар. свештенства у новчаним заводима јер. С. А. пароха из Ст. П. на МЦСавет. — Враћена жалба јер. К. М. против наводно незаконитог потраживања затез. камата од високог Саб. Одбора за свешт. удов. миров. фонд, да се на СО. обрати. — Упућен В. П. из О. да се с молбеницом ради подељења припомоћи из свешт. удов. миров. фонда за његова синовца М. свештеничког сирочета обрати СО. — Дозвољено је С. Ц. из Б. сахрањивање чланова породице Ђ. Ц. из Б. у гробницу ван опћег гробља сазидану. — На тужбу И. В. и др. из М. против јер. Ј. Ч. пароха изаслани су овоконз. чланови протопрезв. карловачки Ј. Ј. и јер. Р. М. из И. на лице места, да спроведу истрагу. — Обустављена истрага против јер. Ј. М. пароха у С. на основу његова признања у пријави против њега наведених навода. — Одговорено парох. звању у Ј. да се тамошњем учитељу и ђацима не може дозволити носити камилавке на хладном времену, јер су камилавке саставни део одјеганија свештенства обојег реда. — Услед истраге истражне комисије ове конз. у ствари тужбе цркв. одбора у К. против о. С. пл. В. администратора дољне парохије а на основу извештаја исте коми-

сије одбија се горња тужба као неоснована, о. С. В. невиним се проглашава а цркв. одбору у К. изразити негодовање због поднашања неоснованих тужаба на свога пароха. — Донето је 43 решења у бракоразводним парницама, а 5 бракоразводних пресуда, од којих 2 гласе на одржање брака у крепости, и то: а.) између Н. Ј. из П. и супруге му Х. Ј. рођ. Р. сада у Д. К.; б.) између А. К. из Б. и супруге му М. рођ. А. из Б.; 2 пресуде гласе на развод брака и то: а.) између Ч. С. и А. рођ. М. из Шимановаца, б.) између М. Г. рођ. К. из О. сада у Б. и супруга јој И. Г. у О.; код једне има се по парох. звању издана сведочба потврдити и код полит. области.

Извештај

о раду седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Будимпешти 25. новембра (8. децембра) 1904. године под председништвом Његовог Високопреосвештенства Г. Лукијана Богдановића, епископа будимског.

Услед молбе министарства домобранства извештен је Г. Бољарић, да може веронаучну наставу у Печујској домобранској кадетској школи инспицирати. — Публикована је бракоразводна пресуда МЦСавета у парници Анке Плавшић против Нестора Плавшића и Марте Ромић против супруга јој Гавре Козића. — Извештен је Г. Бољарић и У. Мађаревић, да саборски одбор није им подарио припомоћ на лечење, што се они немогу сматрати оскудно дотиралим свештеницима, односно пошто је последњи једном већ добио такову припомоћ. — Враћена је фискална тужба против Н. Марковића вршачкој конзисторији с тим, да јој прикључи дотичну конз. одлуку, јер из односног дописа немже се видети рок, у коме би исти Марковић на ту тужбу одговорити имао. — Подељен је писмени укор преко окр. протопресвитера Н. Пајићу због крајње немарности у званичењу и изаслат је Ј. Бешлић члан конз. у Рац Алмаш, да на трошак Пајића овдашњим одлукама односно одлукама административног одбора удовољи. — Узет је на знање молба Г. Бољарића, да се у будуће у евентуалним споровима његовим са С. Михалцићем овај због неупутног понашања спрема окр. старешине строго укори. — Узето је на знање публикавање овдашњих циркулара у мохачком протопресвитерату. — Узето је на знање изјашњење П. Весниог на тужбу црквене општине шиклушке због наводног изигравања интереса црквене општине и расписаће се стечај ради поњуњења там. парохије,

кад општина пристојбу за стечај пошаље. — Узето је на знање изјашњење истога јереја на пријаву црквеног одбора у предмету одсуства његова из парохије преко добреног допушта. — Издато је црквеној општини у Калазу на изјашњење пријава Ј. Пачариза, да су га 8. (21.) новембра о. г. спречили да служи литургију. — Поднеће се са препоруком на уважење молба Е. Чуића вис. министарству ради државне припомоћи. — Узет је на знање извештај окр. протопрезвитера о предаји администрације ланчуске филијалне парохије В. Белеслином. — Извештен је Г. Бољарић да му се не може одредити јеромонах ради испомагања преко божићних празника, пошто свега два брата манастира Грабовца имају 5 храмова да обелужују. — Потврђен је избор Ј. Бешлића за пароха батског и всл. саборски одбор је извештен, да у току ове године није било више избора пароха. — Узет је на знање извештај управе манастира Грабовца о издржању једномесечне епитимије Ј. Пачариза с тим, да овај има манастирској благајни 30 круна за издржавање и В. Недељковићу 10 круна истражних трошкова платити. — Дозвољено је, да се у болман кој цркви не служи донде, док се обнова исте не доврши. — Издата је жалба Ј. Б. Милића Г. Бољарићу у предмету адресирања званичних парохијских писама на изјашњење. — Подељен је укор Ј. Ц. Милићу што је једну сарању без епитрахила обавио и решено је да се без знања пароха несме други свештеник позвати ради суделовања при каквој функцији у парохији дотичнога пароха. — Подељена је Е. Чуићу администрација срп. ковинске парохије с тим, да тамо сваке друге недеље и празника служи уз плату, коју ће му административни одбор одредити. — Пожурен је Р. Андрић на поднесак две доставнице о уручењу овдашњих бракоразводних пресуда. — Упућен је С. Николић, да своје потраживање на Г. Бољарићу приликом заменивања овога мирним путем изравна. — Узето је на знање да су президијално поднесене МЦСавету овдашње брачне пресуде у парницама Михајла Рафајловића против Милице рођ. Рафајловића и Таназије Хорвата против Ане рођ. Панић на више пресуђење. — Узета на знање молба цркв. општине Велике Будимирске, да се садашњи администратор и надаље тамо остави. — Упућен је Илија Мијакић, да своје потраживање на Св. Бољарићу другим начином, а не путем ове конзисторије намири. — Разведен је брак Јулке Максимовић и Лазе Банца. — Умољено је министарство домобрачства, да системизује место прав. вероучитеља домобранској кадетској школи у

Шопроњу и учињен је предлог ради попуњења тога места. — Расписан је стечај ради сталнога попуњења упражњене парохије у Буда Калазу. — Умољен је административни одбор, да јеромонахе који се на парохијама као администратори налазе, опореже у корист манастирске благајне на терет њихове администраторске дотације. — Одређена је истрага против Л. Михајловића и упућени су тужитељи, да предујме истражне трошкове.

Извештај

о седници епарх. конзисторије бачке, одржане у Новом Саду 21. дец 1904 (3 јануара 1905) под председништвом Његова Високопреосвештенства Г. Епископа *Митрофана*.

У пленарној седници установљен је распоред, по којим ће чланови долазити у седницу у години 1905. и то усвојен је стари распоред и наређено, да се и они чланови имају известити о одржању седнице, којих није турнус. — Затим је стављена ван крепости циркуларна наредба конзисторије од 1894. год. којом се забрањује свештеницима кандидатима за које парох. препоручивати се служењем у цркви бирачима.

У редовној седници: узет на знање извештај вис. Министарства, да је бач брестовачка полит. општина из апатинског среза премештена у хотачки. — Исто тако отпис, да је полит. општина Јармош (пређе Јарак) променила назив свој у „Тиса Иштван фалва“. — Узет на знање извештај бележников, да су еписи у предмету утока проте Љ. К. против решења конзисторије у предмету изашиљања другог повереника за обављање избора свешт. у Сомбору спроведени МЦСавету. — Публикована одлука високосл. Саб. Одбора, којом се одбија молба јереја Ж. З. протопрезв. капелану у Жабљу ради повишења дотације. — Поднесен је извештај вис. Министарству о исправљеном једном погрешном убележењу у матицама горњо-ковиљским. — Узет на знање извештај бележников о президијално уступљеној тужби Ж. П. учитеља против пароха С. С. из КСИ. новосадском краљ. среском суду на употребу. — Јереју Љ. К. пароху у К. пристављен је лични помоћник у лицу С. П. прот. капелана у Ст. Бечеју и учињена остала нужна расположења уједно је расписан стечај за попуњење упражњеног места прот. капелана у Ст. Бечеју. — Узет на знање извештај бележников о президијално одслатим списима у предмету утока Ж. Ј. П. у С. гледе тужбе му против татора св. Претечеве цркве. — Молба цркв. општине у С. ради упутства у погледу сахране римокатолика у правосл. гробљу стављена а. а., пошто се иста само према конкретним случајевима може решити. — Одбијена је пријава Лазара Рељићног и др. из Ст. Кера, да парох неће да даде оставку и на

WWW.UNILIB.RS

чланству у управном одбору тамошњег новчаног завода. — Услед тужбе Т. Мицаћа из Сомбора против јер. Николе Кирјака упућен је исти јереј, да за изводе из цркв. матица само 2 круне може узети, сама пак тужба, да се казни поменути јереј што је за изводе издате страном парохијанину, узео наплату, одбијена. — Упућен је цркв. одбор у ДСИвану, да има приказати призивом нападнути закључак у предмету издавања цркв. столова. — Узет на знање извештај окр. протопрезв. у Сомбору, да је у знање уведен новопостављени катехета на држ. гимназији тамошњој јереј Димитрије Бокшан. — упућен је цркв. одбор у Ст. Керу, да има у будуће благовремено и у парох. звању достављати умољене своје, да се у цркви обнародује одржање скупшт. седнице. — Издато је мољено упутство јереју Г. Коњовићу с. пар. пом. у Мољу, како да убележи у матице венчаних један брак. — Одобрен закључак цркв. општине у Фелдварцу, да кад се један цркв. сто упразни, онда се сви остали столови помичу, а последњи празан се издаје, те призив против истог одбијен. — Закључак цркв. општине у Риђици, да се цркв. столови издају путем дражбе највећем нудиоцу, уништен и издато потребно упутство. — Жалба Јована Влашкалића и др. из Ст. Сивца због издавања цркв. столова уступљена цркв. општини на изјашњење. — Упућен је окр. протопрезвитерат у С. да има вратити узету наплату за изводе из матица, пошто је дотична особа, којој је издат извод, и као и друге парохије, али из истог места и живи те плаћа парохијал у истој цркв. општини. — Узет на знање извештај бележников о президијално издатим сведоцима у војној обвезној ствари. — Извршене три исправке у матицама обрвачким саопћене вис. Министарству. — Препис исказа катехумена јер. Зарије Станковића пароха новосадског, које катехизира на иноверним заводима, уступљен цркв. општини у Новом Саду према молби јој. — Пријава истог свештеника, да правосл. родитељи једног катехумена му у овдашњем кlostеру шаљу исто дете римокат. вероучитељу, и ако је дете по закону православно, уступљена је фишкалу на мњење. — Закључено је рукоположење Стевана Стратимировића катехете у сомборској препарандији и затражиће се опрост од потребних година. — Издато је нужно упутство цркв. општини у Турији гледе крејирања новог свешт. места. — У погледу једног венчања обављеног у Мољу без трикратног оглашења и спора двојице тамошњих свештеника, уступљено је Његовом Високопреосвештенству Госп. Епископу, да спор тај, крећући се око пропуштеног оглашења, у своме високом делокругу благоизволи решити. — Истом свештенству издато упутство за исправку једне погрешно убележење сахране. — Друго степена пресуда кр. судбеног стола у Новом Саду на тужбу Б. Б. из С. К. против

пароха Д. Ч. уступљена фишкалу на мњење. — У погледу спора између Тимотија Димитријевића и Исидора Лудајћа свештеника у Суботици, на основу извештаја истр. изасланства, осуђен је поступак Исидора Лудајћа због самовласног поступања му у погледу давања половине берива и штоларних прихода Тимотија Димитријевића, као и забране црквењаку да овај не сме пустити Т. Д. у цркву служити, првome пак замерено неодлажење у цркву и ступање на пут цивилне парнице без дозволе своје више власти, те по ново нормиран њихов међусобни положај и одношај како у погледу службења тако и наплате. — На основу извештаја истражног изасланства поново је одбијен уток Тимотија Димитријевића против свешт. избора у Суботици и повраћена у крепост првобитна решења, уједно је путем Његове Светости поднесен испршан извештај вис. Министарству. — Уједно је вис. Министарству поднесено објашњење на тужбу истог, да је он услед наредбе високо истог, којом су одлуке духовних власти у предмету потврде свешт. избора стављене ван крепости, опет администратор парохије, као и да је конвисторија самовласно преко три месеца задржавала код себе без решења отпис високо истог. — Узет на знање извештај бележников, да је јереј Т. Д. из С. због тога што је покрај наредбе конвисторије себе самовласно поставио администратором и И. Л. забранио сваку функцију, президијално лишен епитрахилја и враћен епитрахил, када се због почињеног тешког престапа свесрдно покајао. — Узет на знање извештај бележников, да је оболелим свештеницима у Сенти на молбу цркв. општине за испомагање президијално изаслат јереј Тимотије Димитријевић, ну како је међутим остарели парох Тривун Влашић изјавио, да се осећа способним све дужности сам обављати, у седници стављено је ван крепости поменуто президијално расположење. — Пријава парох. звања у Раковцу против јер. С. Н. у Ст. Ф. због ненадлежно обављених функција у рајоу пријављивача, уступљена овом на изјашњење уједно је упућен исти јереј, да уз доставницу уручи решење конвисторије односно развода брака парохијанци својој. — Није уважена молба цркв. општине у Госпођинци, да се распише стечај за ново крејрано свешт. место, јер конвисторији не предлежи никакав позив на то званичног надлежног тела. — Донета једна пресуда гласећа на развод брака. — Молбе неколико свештеника ради получења држ. припомоћи спроведене вис. Министарству с препоруком. — Затражена је по примеру проšliх година и за идућу годину новчана припомоћ од вис. владе канцел. особљу. — Пријава члана Др. В. Лудајћа против јереја Тимотија Димитријевића због књиге, коју је издао на јавност „Насиља и силедијства радикалне странке“ уступљена фишкалу.

У своју одбрану.

У 271. бр. „Заставе“ за пр. г. у извештају о раду Саборског одбора, познати вредни и поуздани извештац „Заставин“, завршио је свој извештај с овим двосмисленим речима: „Ствар Димитрија Руварца узеће се посебно у претрес“.

Па шта је у ствари?

Ево, шта је!

Позват у почетку Јулија 1899. од Његове Светости да се примим управе „Српске манастирске штампарије“ и библиотекарства патријарашке библиотеке; примио сам се тог часног позива.

На молбу моју, да ми се даде допуст и да ми се постави за личног помоћника свршени богослов Радослав Грујић, који да ме за време мога бављења у Карловцима заступа у парохији; уважила је пречасна Арх. Конзисторија у својој седници од 8. Јулија 1899. бр. К. 591|261. ех 1899. исту моју молбу.

О овоме закључку конзисторијалном, известио сам и сâм земунску црквену скупштину у своме поднеску од 12. Августа и. г., у ком сам јој понудио своју кућу, да је купи за парохијски стан.

Исти је мој поднесак, прочитан и у одборској и скупштинској седници, и о њему је у погледу кућа моје куће донесен и у одбору, а у скупштини негативан закључак, а у погледу намерног напуштања парохије и одређеног капелана, није нико ништа приметио, нити протестовао.

И од тога доба, па све до „мајског сабора“ 1902. није никад никакав приговор учињен било у одбору било у скупштини о моме напуштању парохије и капелану.

Пошто је „мајски сабор“ изабрао радикални Саборски одбор, то је један мој „заинтересован пријатељ“ знао задобити неколицину скупштинара, да су у скупштини од 11. Августа 1902. учинили „прешан“ предлог, да пошто сам ја без одобрења и знања црквене скупштине напустио парохију и предао је личном капелану Радославу Грујићу, да се преко конзисторије позовем, да 1. Октобра т. ј. наступим своје место, у противном случају да ми се обустави сва уживана берива.

Како ми је тадашњи председник био и „сувише“ наклоњен, упитао је скупштину, да се изјасни, да ли поменути предлог сматра као пре-

шан, те да се пре започетог дневног реда реши или не, на што скупштина закључи, да се пре свега узме у претрес, и једногласно га усвоји.

О оваком закључку и о једногласности, дало би се много што шта рећи, но прелазим преко тога, једино примећујем, да је и присутна у тој скупштини „интелигенција“ својим гласањем показала велико знање и разумевање о „прешности“, и кад се има и може о поднесеним предлозима гласати, односно кад се могу ставити на дневни ред.

И ако је исти закључак конзисторији достављен тек 10. (23.) Септембра, који је прочитан у седници од 21. Октобра (3. Новембра), а мени достављен на изјашњење 25. Октобра (7. Новембра); то није сметало председнику, да ми на основу горњег закључка ускрати од 1. Октобра т. з. сва берива, и нечекајући решење конзисторијално.

Конзисторија је у спроводном свом извештају од 17. (30.) Децембра 1902. уступила поменути закључак земунске црквене скупштине на надлежно решење Административном одбору, рекавши у њему, да пошто сам ја на упитни закључак ставио своје приговоре, које је она у целости усвојила, то га је умолила да у своме делокругу поменути закључак укине и то из разлога наведених у истом извештају.

Административни је одбор 17. Фебруара 1903 бр. А. О. 79|15. уништио поменути закључак земунске црквене општине, признавши право конзисторији, да је она једина власна давати допуст свештеницима, на који је закључак „живу сушчу“ председнику земунске црквене скупштине, *попредседник скупштински опет по наговору мога „заинтересованог пријатеља“ са перовођом без знања и одборског и скупштинског поднео 19. Марта (1. Априла) 1903. уток Саборском одбору тобоже у име српске православне црквене општине у Земуни*, ударивши на њега општински печат.

О поменутом је назови утоку извештен црквени одбор земунски 23. Марта 1903., који га је узео на знање, без да се и распитао, у чије је име послат и на ком закључку.

Административни је одбор, преко ког је поменути уток упућен Саборском одбору, у својој седници од 15. Априла 1903. закључио, да се уток поврати општини уз обавештај, да се он не налази побуђен спровести га Саборском одбору, „с разлога, што је у помањкају односног скуп-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.NILIB.RS

штинског закључка којим је црквена скупштина, које се једино нападнута онострана одлука тиче, закључила, да се уток уложи и на то утецатеље овластила“.

Закључак је овај прочитан у одборској седници од 5. Јануара 1903., на што је закључено, да се изнесе пред црквену скупштину.

По закључку Саборског одбора од 14. Јунија 1903. Ад бр. С. О. 4110|1358. ех 1903., земунски је црквени одбор, пријавио (?) Саборском одбору, да је иста општина (већ ово издаје, ко је морао извести С. О.) поднела уток против решења Адм. одбора од 17. Фебруара 1903. у погледу мога повратка у Земун, услед чега је Саб. одбор позвао Адм. одбор да како уток црк. општине (?) земунске, тако и нападнуту одлуку са истопредметним списима на више пресуђење и решење поднесе.

На овај је позив одговорио Адм. одбор 30. Септембра 1903. „да српска православна црквена општина односно црквена скупштина или одбор исте, никакав уток овом одбору против његове одлуке од 17. Феб. 1903. до данас уложила није, него су уток наводно у име црквене општине поднели Мита Пешић потпредседник и Тома Марковић перовођа исте црк. општине, али им је тај уток закључком Адм. одбора од 15. Априла 1903. повраћен с тога, што није обложен био односним скупштинским закључком.“

„Приметити је подједно, да зем. црквена скупштина ни против овоодборског закључка од 15. Апр. о. г. није до данас никакав приговор овамо учинила.“

Како ни до данашњег дана није закључак Адм. одбора од 17. Феб. 1903. бр. А. О. 79|15., којим је укинут закључак земунске црквене скупштине од 11. Августа 1902., прочитан у седници црквене скупштине, те по томе није она могла ни донети икакав закључак у том погледу, а онај тобожњи уток од 19. Марта 1903. што га је неовлаштено и протузаконито поднео Саборском одбору у име општине потпредседник М. Пешић и перовођа Т. Марковић, не може се ни узети у обзир; то је јасно, да Саборски одбор и не може ништа решавати, нити какво решење донети о поменутом закључку Адм. одбора све докле, док се прво о њему не изјасни црквена скупштина.

У осталом, решење ове ствари и не спада у делокруг Саборског одбора, него у делокруг Митрополијског црквеног Савета.

Земунска се црквена скупштина коректно обратила са својим поменутиим закључком на конзисторију. Ова је пронашла, да је исти за кључак неоснован, и умолила Адм. одбор да га укине, што је исти и учинио.

Ако земунска црквена скупштина не буде задовољна с тим решењем, може она уток свој у тој ствари поднети Митрополијско-црквеном Савету, пошто је он друга инстанција у погледу датог допушта једном свештенику.

Изнео сам ову ствар са свим верно, и то ради угледа чланова Саборског одбора, како не би и у тој ствари натрчали, као што су натрчали са истрагом у земунској црквеној општини.

Д. Руварац.

Књижевни огласи.

ЛИТУРГИКА

ЗА

ПРАВОСЛАВНЕ УЧЕНИКЕ ОСНОВНИХ ШКОЛА

САСТАВИО

БОРА МИЛИЋ, учитељ новосадски.

Друго умножено издање.

Ова је књига готова и може се добити у потписаној штампарији. Исту књигу одобрио је св. Архиепископски Синод, с тога молимо да се поручбине шаљу на потписану штампарију. Цена је књизи 50 потура. Књижарима, школским одборима и г. г. учитељима, дајемо убичајени књижарски попуст.

Српска Манастирска Штампарија
у Ср. Карловцима.

ПРАВОСЛАВНА ЛИТУГИКА

ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА

САСТАВИО

Александар Живановић.

Цена је књизи К 1:20 — Обраћамо пажњу г. г. православним катихетама на ову школ. књигу која је прописана као школски учебник на средњим школама.

Српска Манастирска Штампарија.

Нова књига:

ИЗВОД из СРПСКЕ ГРАМАТИКЕ

ЗА I. И II. ГИМНАЗИЈСКИ РАЗРЕД
САСТАВИО

ЈОВАН ЖИВАНОВИЋ

изашла је из штампе. Цена је књизи 1 круна
Школска књига је ова одавно понестала, и ђаци
наши нису је имали, те се јако осећала потреба
да се приреди ново издање што је и учињено. Г.
автор није жалио труда, да ову књигу допуни и на
ново преради, а српска манастирска штампарија изда

Изашла је из штампе нова школска
књига, под насловом:

ШКОЛСКА ДЕЦА

НА
СЛУЖБИ БОЖЈОЈ
УПУТСТВО
ЗА

ПРАВОСЛАВНЕ УЧЕНИКЕ СРП. ОСНОВНИХ ШКОЛА

како да у св. цркви на богослужењима суделују

Издање Српске Манастирске Штам-
парије у Ср. Карловцима. — Цена је
књизи 20 потура.

Како је нестало и последњег комада књиге
„ВЕЛИКОГ ТИПИКА“, а с многих се страна
данас тражи; то смо одпочели, да штампамо у
другом поправљеном и умноженом издању Васе
Николајевића, проте и пароха пришког

„ВЕЛИКИ ТИПИК“

и ако се није довољан број претплатника при-
јавио, да се штампарски трошкови подмирени
могу, штампамо га.

С тога умољавамо и молимо пречасну г. г
свештенике оба реда, учитеље, богослове и књи-
жаре, да изволе похитати с претплатом, јер ће
књига скоро бити готова.

Књига се штампа на финој артији, изнеће
преко 27 штампаних табака, а стајаће као и
прва 4 круне. Рок претплате продужујемо до
свршетка Фебруара.

Претплату ваља слати Управи Српске Ма-
настирске Штампарије у Ср. Карловцима.

У Карловцима 15. Јануара 1905.

Српска Манастирска Штампарија.

ИЗИШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

БИБЛИЈСКА ПОВЕСТ СТАРОГ И НОВОГ ЗАВЕТА

ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

НАПИСАО

Прота ЈОВАН БОРОТА

[На темељу одлуке Св. Архијерејског Синода бр. М.
175./Син. 25. ех 1899. одобрена је ова књижница од Његове
Светости српског патријарха Георгија под бр. М. 192. ех
1903. г. за уџбеник у српским основним школама.]

Са овим садржајем:

А. Стари Завет.

I. О створењу света. — II. О створењу анђела.
— III. О створењу првог човека. — IV. О рају.
— V. О првом греху. — VI. О потоњу. — VII.
О Авраму и другим патријарсима. — VIII. Из-
раиљци у Египту. — IX. Израиљци излазе из
Египта. — X. Израиљци у пустињи. — XI. Из-
раиљци у земљи обећаној. — XII. Пророштва о
Спаситељу.

Б. Нови Завет.

I. Рођење претечино. — II. Рођење Спаситељево.
— III. Мудраци са истока. — IV. Бежање у
Египат. — V. Спаситељ од дванаест година. —
VI. Крштење Спаситељево. — VII. Проповедање
Спаситељево. — VIII. Спаситељ благосиља децу.
— IX. Договор Спаситељевих противника. — X.
Свечани улазак Спаситељев у Јерусалим. — XI.
Тајна вечера. — XII. Суђење Спаситељу. — XIII.
Смрт и погреб Спаситељев. — XIV. Васкрсење
Спаситељево. — XV. Вознесење Спаситељево. —
XVI. Силазак светога Духа на апостоле. — XVII.
Ширење науке Христове.

Додатак.

XVIII. Чудеса Спаситељева. — XIX. Наука Спа-
ситељева. — Завршни преглед.

Цена је књизи 30 флира.

Издање Срп. Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима

Књижевна објава.

По овлаштењу Његове Преосвећености епископа, господина дра Георгија Летића, част ми је објавити, да је довршено и да се разашлије

ТРЕЋЕ ИЗДАЊЕ

уџбеника:

КАТИХИЗИС

или

НАУКА ПРАВОСЛАВНЕ ХРИШЋАНСКЕ ЦРКВЕ

за српске православне ученике IV, односно III и IV. разр. основних школа

саставио

Др. Георгије Летић

српски православни епископ.

Књига је штампана источним и јужним начертанјем, а добија се само у Српској Манастирској Штампарији у Ср. Карловцима, као код јединог комисионара — по иста штампарија обвезана је на уступање следећег рабата:

књижарима 20%

католичким и учитељима 15%

општинама и одборима 10%.

У опсегу српске православне Митрополије Карловачке ово је једини надлежно *апробовани* уџбеник своје врсте, — а исто тако је одобрен по надлежним световним и духовним областима у Босни и Херцеговини.

Чист приход од овог уџбеника служиће оснивању закладе за подизање свештеничког и учитељског подмлатка у епархији темишварској.

У *Темшвару* 1904. год.

Ђура Терзин

српски нар. учитељ.

Изашла је из штампе књига:

„ЛИЊХАРД И ГЕРТРУДА“

Приповетка са швајцарског села из XV. века.

КЊИГА ЗА НАРОД

Написао

Јохан, Хајнрих Песталоци

Превео Мита Нешновић

кр. жуп. школ. надзорник.

КЊИГА ПРВА.

Песталоци, тај велики педагог светскога гласа овим својим класичним романом за народ, а из народног живота, постигао је ванредни успех. У њему се убедљивим начином истиче велика важност умне матере, родољубивог свештеника и племенитога властеле по срећу и благостање народа. С тога је она и побудила живи интерес, не само у кругу учитеља, него и у најширим

слојевима народа. Држао сам, да без ове књиге не би смела остати ни наша књижевност, па сам је за то и превео. А остале књиге излазиће, чим претходне буду распродане.

Вис. зем. влада у Сарајеву и Вел. Школ. Нар. Савет у Карловцима обнашли су ову књигу препоручити за набаву свима подручним школ. књижницама. А у томе је без сумње поуздано јамство, да је ова књига потребна и нама.

Књига сачињена 15 штампаних табака, а цена је 1 круна 60 потура. За поштарину ваља придодати још 10 потура. Наручује се само од потписанога и то за готов новац путем поштом напутнице.

Беловар (Хрватска).

М. Нешновић

кр. жуп. школ. надзорник

А ПОСТОЛИ

ПРЗНИЧНИ И НЕДЕЉНИ

УРЕДИО

Прота Василије Николајевић.

Цена 1 књ. брошираној . . . . . К 1-50

„ 1 „ тврдо везаној . . . . . „ 2-—

- 1 „ тврдо везаној у сафијану „ 2-50

Књига се може добити код Управе Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Број Е. К. 476. ех 1904.

2-2 3

СТЕЧАЈ.

Расписује се овим стечеј на парохију I. плаћенога разреда у Крбавици протопрезвитерат коренички.

Рок компетовању оставља се до 1. фебруара по старом календару 1905. године.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком 16. (29.) децембра 1904.

Предсједништво.

Број Е. К. 521. ех 1904.

2-2 1

ЕДИКАТ.

Овим се обавијештава Марко Дракулић, непозната боравишта, да је његова жена Милица покренула против њега бракоразводну парницу код ове Епарх. Конзисторије; на се позива, да се у року од 90 дана, рачунајући од дана првога уврштења овога едикта у „Срп. Митропол. Гласнику“ као и у „Српском Сиону“, пријави овој власти или лично или вјеродостојно писмено

или преко свога, на законити начин опуномоћенога заступника, јер ће се иначе речена парница и без њега, а на његову штету окончати.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Пашком, 16. (29.) децембра 1904.

М и х а и л
Епископ.

Број 100/К. б. 29. ех 1905.

4 1—2

С Т Е Ч А Ј

исписује се на парохију у *Смолановцима*, IV. разреда а роком до укључиво 14/27. марта 1905.

Молитељи имају своје прописно обложене молбенице надлежним путем до горњег рока подписаној конзисторији поднијети.

Из сједнице прав. срп. епархијске конзисторије у Пакрацу, 25. јануара (7. фебруара) 1905. год. држане.

Предсједништво.

Ад бр. К 3017/519. ех 1904.

2—2 2

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено место протопрезвитератског капелана у Ст. Бечеју овим се расписује стечај,

Компетенти имају своје као што треба ипструиране молбенице поднети потписаној епарх. конзисторији до 13. (26.) фебруара 1905. год.

Из седнице епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 21. децембра 1904. (3. јануара 1905.)

М и т р о ф а н с. р.
Епископ.

ДРУИ ОГЛАСИ.

ВИДРИНА
ЖИТНА КАВА
5кг. Пробајте!
ПОШТОМ ПЛАЊЕНО
4к. 50Фил.
Узорак драговољно
шаљемо бадава.
СРПСКО ЦВЕЋЕ
за купце бадава.
кореспонденција српска.
Видрина Творница житне каве
ПРАГ VIII. (КРАЉ. ЧЕШКА.)

1—6, 5

„Српски Сион“ излази сваких 15 дана на 2 цела табака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остала рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филири од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Све спорове овога листа у ствари претплате или других потраживања решава котарски односно опћински суд у Карловцима.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 131. 1905